

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI

FAKULTA EKONOMICKÁ

Bakalářská práce

Euro – naše příští měna

The Euro - Our Next Currency

Andrea Beňová

PLZEŇ 2012

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Andrea BEŇOVÁ**
Osobní číslo: **K09B0012P**
Studijní program: **B6208 Ekonomika a management**
Studijní obor: **Podniková ekonomika a management**
Název tématu: **Euro - naše příští měna**
Zadávající katedra: **Katedra financí a účetnictví**

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

1. Charakterizujte Hospodářskou a měnovou unii.
2. Vymezte podmínky vstupu do Hospodářské a měnové unie.
3. Popiště změny, kterými projde ČR po vstupu do Hospodářské a měnové unie.

Rozsah grafických prací:

Rozsah pracovní zprávy: 40 - 60 stran

Forma zpracování bakalářské práce: tištěná/elektronická

Seznam odborné literatury:

- LACINA, L. *Měnová integrace: náklady a přínosy*. Praha: C. H. BECK, 2007. ISBN 978-80-7179-560-5
- PLCHOVÁ, B.; ABRHÁM, J.; HELÍSEK M. *Česká republika a EU: ekonomika - měna - hospodářská politika*. Praha: KRIGL, 2010. ISBN 978-80-86912-39-4
- SYCHRA, Z. *Jednotná evropská měna: realizace hospodářské a měnové unie v EU*. Brno: Masarykova Univerzita, 2009. ISBN 978-80-210-5082-2

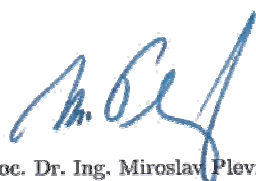
Vedoucí bakalářské práce:

Ing. Vendula Mašátová, Ph.D.

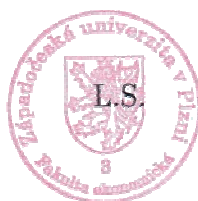
Katedra ekonomie a kvantitativních metod

Datum zadání bakalářské práce: 30. listopadu 2011

Termín odevzdání bakalářské práce: 4. května 2012

Doc. Dr. Ing. Miroslav Plevný
děkan

Prof. Ing. Lilia Dvořáková, CSc.
vedoucí katedry

V Plzni dne 30. listopadu 2011

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma

„Euro – naše příští měna“

vypracovala samostatně pod dohledem vedoucího bakalářské práce za použití pramenů uvedených v příložené bibliografii.

V Plzni, dne 4. května 2012

.....

podpis autora

Poděkování

Na tomto místě bych ráda poděkovala vedoucí mé bakalářské práce paní Ing. Vendule Mašátové, Ph.D. za odbornou pomoc a rady, které mi velmi ochotně poskytla během zpracování mé práce.

V neposlední řadě také velmi děkuji své rodině za projevenou podporu a trpělivost během doby studia.

Obsah

Úvod.....	7
1 Evropská hospodářská a měnová integrace.....	9
1.1 Cesta k hospodářské integraci	9
1.1.1 První kroky ke spolupráci	9
1.1.2 Cesta z krize	10
1.1.3 Návrat k integraci.....	12
1.1.4 Rozšíření společenství.....	13
1.2 Integrace v měnové oblasti.....	14
1.2.1 Evropský měnový systém	15
1.3 Jednotná měna	17
1.3.1 Bankovky a mince.....	18
2 Hospodářská a měnová unie.....	21
2.1 Konvergenční kritéria.....	22
2.1.1 Kritérium cenové stability.....	22
2.1.2 Kritérium směnného kurzu.....	24
2.1.3 Kritérium dlouhodobých úrokových sazeb	26
2.1.4 Kritérium udržitelnosti veřejných financí	28
3 Příprava na zavedení eura	33
3.1 Institucionální zajištění.....	33
3.2 Scénáře zavedení eura	35
3.3 Harmonogram zavedení eura.....	36
3.4 Úprava peněžních částek	38
3.5 Komunikace o euru.....	39
4 Změny vyplývající ze zavedení eura.....	41

4.1	Legislativní změny	41
4.1.1	Harmonogram legislativních prací	43
4.2	ESCB a ECB.....	45
4.3	Pozice ČNB v přípravě ČR na členství v HMU	47
5	Náklady a přínosy členství v eurozóně	49
5.1	Přímé dopady.....	49
5.2	Nepřímé dopady	54
5.3	Náklady vs. přínosy	56
	Závěr	58
	Seznam tabulek	60
	Seznam obrázků	60
	Seznam použitých zkratk.....	61
	Seznam použitých zdrojů	62
	Seznam příloh.....	70
	Anotace	73
	Abstract	74

Úvod

Témata týkající se Evropské unie (EU) jsou beze sporu jednou ze stále aktuálních problematik. V současné době nabývají stále větší důležitosti, obzvláště vezmeme-li v úvahu události posledních několika let. Na přelomu let 2008 a 2009 byl svět silně zasažen vrcholící hospodářskou krizí, která vzbudila v lidech velké obavy o jejich budoucnost. Následky krize se nutně musely někde projevit, což velmi rychle zaznamenaly i státy eurozóny.

Není žádným tajemstvím, že se eurozóna potýká se značnými problémy, za jejichž původem stojí zejména dluhová krize, která se postupně od nechvalně proslulého Řecka začala rozšiřovat i do ostatních členských států. Eurozóna teď čelí velké zkoušce, přičemž v sázce už podle všeho není jen existence samotné eurozóny, ale vůbec celé EU. I z tohoto důvodu převažují v současné době ve společnosti především negativní nálady a lidé se, více než kdy jindy, začínají ptát, zda je vůbec vstup České republiky do hospodářské a měnové unie (HMU) žádoucí. Přijetí společné evropské měny je tak v České republice právem poměrně ožehavým tématem, které se stalo předmětem již mnoha diskuzí, a to nejen v řadách odborné veřejnosti.

Ve své bakalářské práci s názvem Euro – naše příští měna se budu věnovat právě problematice přijetí společné měny. Pro lepší orientaci v tématu nastíním vývoj měnové integrace a uvedu, v čem spočívají přípravné kroky procesu přijetí společné evropské měny. Mým dalším cílem je pokusit se přiblížit změny, které Českou republiku čekají v souvislosti se zavedením eura. Hlavním cílem práce je však zhodnotit výhody a nevýhody, jež plynou pro Českou republiku v důsledku přistoupení k eurozóně.

Práce je rozdělena do pěti částí. Úvodní kapitola se zaměřuje na vývoj hospodářské a měnové integrace v rámci Evropy. Popisuje cestu evropských států k vytvoření EU a následné vyvrcholení jejich integračních snah v podobě vstupu do poslední fáze HMU. Jelikož je měnová unie úzce spojena s užíváním eura, je v této kapitole částečně věnována pozornost také společné měně.

Druhá kapitola se věnuje všeobecným podmínkám stanoveným pro státy ucházející se o vstup do eurozóny. U každého ze čtyř konvergenčních kritérií je nejprve uvedeno, jakým způsobem se postupuje při jeho stanovení, a poté následuje vyhodnocení plnění daného kritéria Českou republikou.

Další část práce je zaměřena na přípravné fáze zavádění eura, k nimž patří například institucionální zajištění celého procesu, nebo volba scénáře, podle něž bude Česká republika euro zavádět. Kapitola dále zdůrazňuje potřebu komunikovat problematiku jednotné měny s veřejností.

Vzhledem k tomu, že součástí procesu přijetí společné evropské měny je řada změn, věnuji jednu část práce právě jim. Ve čtvrté kapitole se proto snažím nastínit, jaké změny plynou ze zavedení eura pro českou legislativu, a dále to, jak se změní situace po přijetí eura z hlediska České národní banky (ČNB).

V závěrečné části své práce shromažďuji argumenty pro a proti přijetí společné měny. Popisuji podstatu nejčastěji zmiňovaných výhod a nevýhod tak, aby bylo možné posoudit, zda je vstup České republiky do měnové unie spíše nákladem, či přínosem.

1 Evropská hospodářská a měnová integrace

1.1 Cesta k hospodářské integraci

Evropské země musely k vzájemné integraci dojít poměrně dlouhou cestou. Počátky evropské hospodářské a měnové integrace se datují již do 50. let 20. století. Důležitým mezníkem se stala 2. sv. válka, která velmi ovlivnila ekonomickou situaci tehdejšího světa. Po válce bylo evropské hospodářství v troskách, a tak bylo nezbytně nutné, aby vlády začaly tento problém co nejrychleji řešit. Vhodným způsobem, jak se s nastalou situací vyrovnat, se zdála být myšlenka vzájemné integrace evropských států. Po předchozích historických zkušenostech však bylo naprosto jasné, že bude-li se Evropa „chtít sjednocovat“, bude muset nejprve přistoupit k učinění řady zásadních ekonomických a politických změn. [19a]

1.1.1 První kroky ke spolupráci

Poválečná obnova evropských zemí byla úzce spjata s tzv. **Marshallovým plánem**; ten nabízel finanční pomoc evropským státům, které se k obnově připojí¹. Součástí ujednání byl příslib vzájemné spolupráce při ekonomické obnově zúčastněných států, kterou měla zajistit nově vytvořená Organizace pro evropskou hospodářskou spolupráci (OEEC), založená roku 1948. Na vznik OEEC navázalo v roce 1950 vytvoření Evropské platební unie (EPU), jejímž hlavním úkolem bylo odstraňovat obchodní omezení mezi zeměmi. [1]

Rada Evropy byla další nově vytvořenou organizací. O jejím možném vzniku se poprvé zmínil již britský premiér Winston Churchill ve svém projevu roku 1943. Původně se Rada Evropy měla stát evropským ekonomickým centrem, později se však ukázalo, že se stala spíše organizací podporující rozvoj zemí a dohlížející na dodržování lidských práv. V rámci své pravomoci přijala Rada Evropy Úmluvu o ochraně lidských práv a základních svobod, která se stala nástrojem působnosti nového orgánu – Severoatlantické aliance (NATO). [19a]

V roce 1949 byla oficiálně ustanovena Spolková republika Německo a představitelé evropských států se začali obávat možnosti opakující se válečné hrozby. Ta byla

¹ Nabídku přijaly pouze země západní Evropy. SSSR a dále země střední a východní Evropy se na konferenci sjednanou v Paříži nedostavily a finanční pomoc nabízenou Marshallovým plánem tak odmítly.

poměrně reálná, neboť Německo mělo obrovskou kapacitu těžkého průmyslu, a již dvakrát prokázalo, že pro něj není žádným problémem začít zbrojit. Kromě toho, francouzský průmysl byl závislý na uhlí, jež bylo vytěženo na německém území. Tento klíčový problém vyřešil vznik Evropského společenství uhlí a oceli (ESUO), vycházející z myšlenky **tzv. Schumanova plánu**. „*Schuman navrhl, aby Francie a Německo umístily svůj uhelný a ocelářský sektor pod kontrolu nadnárodní autority*“ [1, str. 37]. Prvními členy této organizace se tedy pochopitelně stalo Německo a Francie, velmi ochotně přistoupily do ESUO také státy Beneluxu² a Itálie.

Dalším významným milníkem evropské integrace se stal rok 1957. V březnu toho roku byly v Římě podepsány dvě smlouvy, které jsou podle místa svého podpisu známé pod názvem „**Římské smlouvy**“. První z nich dala vzniknout Evropskému hospodářskému společenství (EHS); součástí bylo vytvoření dalšího integračního stupně – společného trhu s jednotnými nadstátními orgány. Na základě druhé ze smluv vzniklo Evropské sdružení pro atomovou energii (Euratom), jehož zakladatelem se stala již dobře známá „Šestka“³.

1.1.2 Cesta z krize

Na konci 50. let 20. století byly názory na integrační procesy v Evropě poměrně rozporuplné; největší pochyby se ozývaly ze strany Velké Británie. Vzhledem k tomu, že Velká Británie patřila mezi největší koloniální velmoci, podařilo se jí udržovat úzké ekonomické vazby s řadou svých kolonií. Přistoupení na podmínky integrace v podobě celní unie by pro Velkou Británii znamenalo omezení její moci, a to samozřejmě nebylo nijak žádoucí. Mnohem výhodnější se jevílo vytvoření zóny volného obchodu, proto Velká Británie iniciovala v roce 1959 vznik Evropského sdružení volného obchodu (ESVO). Členskou základnu kromě hlavního iniciátora sdružení vytvořilo také Dánsko, Norsko, Portugalsko, Rakousko, Švédsko a Švýcarsko.

Stávající členské země OEEC se na počátku 60. let 20. století rozdělily na tři samostatné skupiny. První z nich se ztotožnila s integrací, kterou nabízelo EHS, druhá skupina se sjednotila v ESVO a třetí skupinu vytvořilo pět zemí, které se zpočátku nezapojily do žádného z těchto nových integračních uskupení⁴. [19b] Zatímco EHS

² Benelux, tj. celní unie vytvořená Belgií, Nizozemím a Lucemburskem.

³ „Šestka“ vymezuje šest států, které stály již při vzniku ESUO, tj. Francie, Německo, Itálie a Benelux.

⁴ Mimo veškeré integrační procesy se postavilo Irsko, Island, Řecko, Španělsko a Turecko.

se potýkalo s neustále rostoucím zájmem o nová členství, ESVO čelilo opačnému problému. Země tohoto uskupení postupně ztrácely zájem o členství v ESVO a často přecházely právě do EHS. Postavení EHS začalo sílit a členské země ESVO se začaly dostávat do ekonomicky nevýhodné situace. Ztrátu postavení velmi rychle zaznamenala Velká Británie, a proto se roku 1961 rozhodla požádat o členství v EHS, čímž vyvolala zájem o změnu postoje také u některých jiných členů ESVO – Irsko, Dánsko a Norsko. Čtveřici se však do cesty postavil francouzský prezident Charles de Gaulle, který na konferenci roku 1963 členství těchto zemí v EHS zamítl. Názory ostatních členských zemí na rozšiřování EHS však byly odlišné, což vedlo k vyostření vzájemných vztahů uvnitř společenství. Vnitřní rozpory byly ukončeny až tzv. Lucemburským kompromisem v roce 1966, kdy si Francie prosadila dohodu o jednomyslném hlasování, čímž byl prakticky zablokovan vývoj integrace v hlubším slova smyslu. Přes značné problémy a zdoluhavá jednání, došlo v roce 1973 k prvnímu rozšíření EHS, a to o Velkou Británii, Irsko a Dánsko. Norsko své členství v EHS nakonec zamítlo v referendu.

Koncem 60. let byla ustanovena **Wernerova zpráva**, která se zmiňovala o možnostech dalšího rozvoje integrace. Ačkoli nastínila velmi optimistickou představu o úplném zavedení měnové unie do roku 1980, nebylo příliš reálné tento cíl splnit. Nikdo totiž nepředpokládal, že nezodpovědné chování Spojených států amerických (USA) povede až k pádu brettonwoodského měnového systému. Protože všechny hlavní měny byly v té době navázány na dolar, růst míry inflace v USA tak postihl i Evropu. Kromě toho svět zasáhly poměrně rozsáhlé strukturální krize, které opakovaně způsobovaly růst inflace a pokles ekonomické úrovně států⁵. Bylo tedy jasné, že při stávající situaci musí integrační snahy na nějakou dobu ustoupit do pozadí. Naopak do popředí se nutně musel dostat boj s inflací, která se v mnoha případech šplhala až do dvojciferných hodnot. Tradiční způsoby boje s inflací selhaly, neboť s sebou přinesly pouze dlouhotrvající recesi. Bylo tedy potřeba najít alternativní způsob, který by situaci vyřešil. Politika tehdejšího amerického prezidenta Ronalda Reagana pomohla USA k rychlému zhodnocování dolaru, a tím i k poklesu míry inflace a k výraznému přílivu kapitálu do země. Podobné tendence se začaly prosazovat i v Evropě, zejména

⁵ Pro tento jev, s nímž se do té doby světová ekonomika ještě nesetkala, se vžil termín „stagflace“.

prostřednictvím politiky britské premiérky Margaret Thatcherové. Ekonomika se postupně stabilizovala a krize se zdála být zažehnána. [1]

1.1.3 Návrat k integraci

Po zhruba desetiletém období, kdy se integrační procesy takřka zastavily, se znovu začínalo jednat o tvorbě jednotného trhu. Prvním zásadním krokem po tak dlouhé pauze bylo schválení tzv. Jednotného evropského aktu roku 1987. Jednalo se o dokument, v němž byly zakotveny dvě významné události – dokončení procesu vytváření jednotného trhu do roku 1992 a změna způsobu rozhodování z jednomyslné shody na většinové hlasování. EHS bylo velmi finančně zatíženo přijetím některých chudších zemí, jakými bylo například Řecko, Španělsko nebo Portugalsko; další zatížení s sebou přinesla ještě tvorba jednotného trhu. Stále rostoucí finanční nároky vyžadovaly omezit výdaje společenství a zároveň začít požadovat vyšší příspěvky od svých členských zemí. Znovu tak byla oživena myšlenka realizace hospodářské a měnové unie. [19c]

V roce 1989 a 1990 prošla řada evropských zemí zásadní proměnou. Zánik komunistických režimů a převzetí moci demokratickými vládami bylo významným impulsem pro urychlení příprav vzniku EU. Na konci 80. let 20. století situace ukazovala, že vytvoření jednotného trhu do roku 1992 je velmi reálné. V této době proto byla publikována tzv. **Delorova zpráva**, která stanovila jakýsi harmonogram vytvoření hospodářské a měnové unie (HMU). Předpokladem byl jejich současný vznik, a to ve třech etapách – od základní spolupráce centrálních bank po přijetí společné měny. Delorova zpráva se stala výchozím dokumentem při sepisování některých dalších významných smluv, jednou z nich byla právě i ta z nizozemského Maastrichtu. [19d]

Tzv. Maastrichtská smlouva byla podepsána v únoru roku 1992, ve skutečnosti se ale jednalo o dvě smlouvy. Smlouva o Evropské unii, zavedla oficiálně pojem „Evropská unie“. Definovala EU jako novou vývojovou etapu integračního procesu, přičemž EU jako taková neměla vlastní právní subjektivitu. Ta byla přidělena Evropskému společenství (ES), které mělo vytvořit ekonomický pilíř EU. Vznik ES byl zakotven ve Smlouvě o založení Evropského společenství. Tato smlouva stanovila zásadní cíl – vytvořit HMU. Převzala z Delorovy zprávy jednotlivé vývojové etapy, stanovila jejich přesný obsah a vymezila tzv. **Maastrichtská (konvergenční) kritéria** pro vstup do HMU. Přijetí společné měny podle Smlouvy o založení Evropského společenství přicházelo v úvahu ve dvou možných datech – v roce 1997, splní-li do té doby všechny

členské státy tehdejší EU vymezená kritéria, anebo v roce 1999, pokud se tak učinit nepodaří. Řada států s tímto bodem smlouvy nesouhlasila. „*Maastrichtská smlouva prošla na cestě své ratifikace těžkými zkouškami*“ [1, str. 49]. Nakonec ale všechny překážky překonala a v listopadu 1993 vstoupila v platnost. V roce 2009 však byla ratifikována Lisabonská smlouva, která koncept Maastrichtské smlouvy ještě upravila. [1]

1.1.4 Rozšíření společenství

Na počátku 90. let 20. století bylo strategickým cílem zemí střední a východní Evropy stát se součástí sjednocené Evropy. Stávající „evropská patnáctka“⁶ ale nevnímala vstup těchto zemí do EU jako pozitivní. Vznikly obavy z možného narušení stávajícího chodu Unie, a to z důvodu odlišného historického vývoje střeoevropských a výchoevropských zemí. V důsledku těchto obav byly pro země bývalého sovětského bloku stanoveny podmínky, jejichž splnění jim umožní vstup do EU. Tyto podmínky vešly do povědomí veřejnosti jako **tzv. Kodaňská kritéria**. Na základě úspěšného splnění kritérií byl v květnu 2004 umožněn vstup do Unie dalším deseti zemím, a to České republice, Estonsku, Kypru, Litvě, Lotyšsku, Maltě, Maďarsku, Polsku, Slovensku a Slovinsku. K dalšímu, a zatím poslednímu rozšíření EU, došlo v roce 2007 přistoupením Bulharska a Rumunska.

Jak stanovila Smlouva o založení Evropského společenství, došlo k 1. lednu 1999 k definitivnímu vzniku HMU. Došlo však k tomu, že v rámci jednoho integračního celku se jednotlivé členské státy dostaly na různou úroveň. Konvergenční kritéria splnily až na Řecko všechny země „evropské patnáctky“ a mohly přijmout společnou měnu; pro země užívající společnou měnu euro se vžilo označení eurozóna⁷. Tři země – Velká Británie, Dánsko a Švédsko daly najevo, že o přijetí eura nestojí. První dvě si proto vyjednaly tzv. opt-out⁸, poslední z nich vzhledem k pozdějšímu přistoupení do HMU tuto možnost neměla, a proto zvolila cestu trvalého nenaplnování svého závazku euro přijmout. V roce 2007 byla eurozóna rozšířena o Slovinsko, v roce 2008 jej následovala Malta a Kypr, v roce 2009 přistoupilo také Slovensko a zatím posledním členem se v lednu 2011 stalo Estonsko. [19e]

⁶ V roce 1995 se EU rozšířila o další tři členy – Rakousko, Švédsko a Finsko.

⁷ Označení „eurozóna“ v žádném z oficiálních dokumentů Evropské unie nefiguruje, jedná se pouze o všeobecně známý neoficiální termín.

⁸ Tzv. opt-out znamená trvalou výjimku z přijetí společné měny, která byla vyjednána již při podpisu Maastrichtské smlouvy.

1.2 Integrace v měnové oblasti

Již během 2. sv. války situace naznačovala, že uspořádání světa v poválečném období projde mnohými změnami. Tehdy bylo velmi důležité, aby se vítězné státy ve svém dalším počínání dokázaly vyvarovat chyb, kterých se dopustily v období mezi světovými válkami. Bylo nepřijatelné, aby se znovu opakovala situace, do jaké se z důvodu velmi vysokých válečných reparací dostalo tehdejší Německo.

Roku 1944 se proto z iniciativy USA a Velké Británie uskutečnila mezinárodní měnová konference v americkém městě Bretton Woods, na níž byly stanoveny principy měnových vztahů v poválečném světě. **Tzv. bretonwoodský měnový systém** postavil do dominantní pozice americký dolar; stal se tak jedinou měnou navázanou na zlato, zatímco ostatní měny se určovaly vzhledem k dolaru. Zároveň bylo stanoveno zafixování měnových kurzů. V případě, že ale země nebyla schopna měnový kurz dále udržet, bylo možno se svolením Mezinárodního měnového fondu (MMF) centrální paritu přizpůsobit.

Poválečná obnova vyžadovala americké dolary, které se tak staly žádaným platebním a rezervním prostředkem. [32] Brzy však došlo k tomu, že dolarové zásoby výrazně převyšovaly americké zásoby zlata. Nedostatek dolarů byl následně vystřídán jejich přebytkem a hrozil tlak na devalvaci měny. [2] Silná pozice dolaru byla zárukou stability bretonwoodského měnového systému, jakmile ale dolar začal svou pevnost ztrácet, rázem byl rozpadem ohrožen také měnový systém Evropy. EHS reagovalo na tuto situaci pokusem sestavit jakýsi plán užší měnové spolupráce. Tímto úkolem byla pověřena skupina vybraných jedinců, v jejímž čele stanul Pierre Werner, po němž byl výsledný návrh také pojmenován. Wernerův plán předložený v roce 1970 specifikoval jednotlivé kroky, které by Evropu měly dovést k jednotné měně, a to už v roce 1980. Veškeré plány ale zhatil neočekávaný průběh 70. let. [10] Souběh okolností způsobil, že důvěra v americkou měnu postupně klesala, až nakonec roku 1971 vyústila v krizi důvěry, jejímž vyvrcholením bylo zrušení směnitelnosti dolaru za zlato. Ukončení konvertibility dolaru vyvolalo u ostatních zemí obavy, což vedlo značnou část států k uvolnění své měny, tj. k přechodu na řízený floating.

Zásadní změny, kterými procházel měnový systém, vyžadovaly urychlenou reakci. Proto byla na konci roku 1971 svolána konference, jejímž cílem bylo pokusit se najít řešení nastalé situace. Výsledkem konference ve Washingtonu byla tzv. Smithoniánská

dohoda, která stanovila nové měnové parity a zároveň rozšířila flukтуаční pásmo měn. [28] Toto řešení však nezabránilo další devalvací amerického dolaru, která způsobila opakované uzavření devizových trhů. Po znovuotevření trhů roku 1973 nebylo možné nadále udržet měnový kurz ve stanovených mezích, a tak se většina zemí rozhodla systém pevných kurzů opustit a navrátit se raději k floatingu. Brettonwoodský měnový systém definitivně směřoval k zániku. [2]

Na pád brettonwoodského systému pohotově reagovala Evropa a vytvořila vlastní měnový systém – **tzv. měnového hada**. Měnový had fungoval na podobném principu jako brettonwoodský systém. Byla stanovena střední hodnota a odchylka, o jakou se kurzy měn mohly od střední hodnoty odklonit. Nastavení limitu na $\pm 2,25\%$ mělo maximálně zamezit fluktuaci měn v rámci evropských zemí; jak se ale ukázalo, opatření v praxi příliš nefungovalo. Ačkoliv ropná krize v roce 1973 způsobila rozsáhlé kolísání měnových kurzů, systém měnového hada stále udržoval své pevné rozpětí. Tím, že se ale systém nepřizpůsobil nastalé situaci, některé země nedokázaly udržet svou inflaci pod kontrolou a opakovaně se uchýlily k vystoupení ze systému měnového hada, aby tak svým měnám umožnily volnou směnitelnost. Velká Británie a Itálie opustily měnového hada již krátce po jeho vzniku; situace dokonce došla tak daleko, že obě země musely později požádat o finanční pomoc MMF. Systém měnového hada byl nakonec v roce 1974 zrušen. [10]

1.2.1 Evropský měnový systém

Po předchozích zkušenostech, kdy měnový systém prodělal několik zásadních otřesů, a kdy se prokázalo, že země nejsou schopné udržet své kurzy v rámci stanovených hranic, požadovalo Německo spolu s Francií stabilnější měnové uspořádání. Tohoto cíle mělo být dosaženo prostřednictvím **Evropského měnového systému (EMS)**⁹, který začal fungovat v březnu roku 1979. „*Základem systému byla Evropská měnová jednotka (ECU), k níž se vázalo uvedené kurzové rozpětí. Její hodnota byla odvozena od koše měn členských zemí, zastoupených diferencovaně v závislosti na jejich ekonomické síle a podílu na vzájemném obchodu*“ [28, str. 147]. Cílem EMS bylo vytvořit v rámci Evropy stabilní měnovou oblast prostřednictvím udržování kurzů měn v rámci

⁹ Účast v Evropském měnovém systému byla založena na dobrovolnosti. Byla však umožněna výhradně tehdejšími členům Evropských společenství. [47a]

stanoveného rozmezí. Vytvoření samostatného evropského systému, v němž žádná ze zúčastněných měn neměla výsadní postavení, bylo významným krokem kupředu.

Mechanismus směnných kurzů (ERM) se stal nedílnou a současně snad i tou nejvýznamnější součástí EMS. Kurzový mechanismus stanovil pro členské země ERM flukтуаční pásmo s odchylkou $\pm 2,25\%$ od určeného bilaterálního centrálního kurzu; některým zemím byla dokonce umožněna odchylka ve výši $\pm 6\%$. Zároveň bylo stanoveno, že zúčastněné měny se musí vzájemně automaticky podporovat. V systému ERM by tak neměla nastat situace, kdy by se slabá měna ocitla zcela bez pomoci. [1]

Na počátku 90. let 20. století došlo k nashromáždění politických a ekonomických problémů jednotlivých států a kurzový mechanismus se ocitl v krizi. První vlna krize zasáhla ERM v září roku 1992. Velkou roli v té době sehrálo rozhodnutí Dánska nepřijmout Maastrichtskou smlouvu. V souvislosti s tímto rozhodnutím se objevily úvahy o potřebě zmírnit nastavená konvergenční kritéria, což by pro řadu zemí znamenalo značné navýšení jejich deficitu. Centrální měnové kurzy členů ERM se ocitly pod tlakem, což vedlo k devalvaci řady těchto měn. Trvajících devalvace (u některých měn dokonce opakovaná) přešla postupně v druhou vlnu krize a přetrvávala až do poloviny roku 1993, kdy následně přešla do své poslední fáze. „*Celkové zhoršení ekonomického vývoje v tehdejších ES, resp. následně Evropské unii vedl k očekávání expanzivní měnové politiky, a tudíž k očekávání další vlny devalvací*“ [32, str. 147]. Bylo prakticky nemožné udržet měnové kurzy v rámci stanoveného flukтуаčního pásma, a proto došlo v srpnu roku 1993 k jeho rozšíření na $\pm 15\%$. Jakmile to situace umožní, mělo se flukтуаční pásmo vrátit do svého původního rozmezí. Ačkoli k tomuto kroku již nikdy nedošlo, měnová krize byla zažehnána. [32]

„*Když bylo v roce 1999 zavedeno euro, země, které se vzdaly svých národních měn, opustily ERM. Poté byl vytvořen nový ERM, který byl nazván ERM 2*“ [1, str. 324]. Původní systém byl tzv. multilaterální; všechny členské země musely svůj měnový kurz porovnávat prostřednictvím ECU, přičemž byla přípustná určitá odchylka od centrální sazby. Systém ERM II je naopak bilaterální, tzn., že měnový kurz fixují všechny země na centrální paritu v podobě eura. Tento směnný mechanismus se stal důležitou součástí pro vyhodnocování stability měnových kurzů. Každá země, která uvažuje o vstupu do HMU, bude nejprve požádána o účast v ERM II, a to přinejmenším dva roky před přechodem na společnou evropskou měnu. Po vstupu do kurzového mechanismu bude

vyhodnocována kurzová stabilita měny příslušné země a zjištěné výsledky, kromě jiného, rozhodnou o definitivním vstupu země do HMU. [3]

1.3 Jednotná měna

Jak již bylo řečeno, proces evropské integrace dosáhl svého vrcholu realizací poslední fáze HMU. Zavedení společné evropské měny dovedlo veškeré integrační snahy k dokonalosti a datum vzniku eura – 1. ledna 1999 – se tak stalo důležitým mezníkem v dějinách evropské integrace.

V době svého vzniku nahradilo euro národní měnu v celkem 11 členských zemích, jednalo se tak o dosud největší výměnu platidel v historii. [33] Vzhledem k náročnosti celého procesu přistoupily země na dvoufázový přechod na novou měnu (tzv. madridský scénář), přičemž v první etapě vzniklo nejprve bezhotovostní euro. Odpovědnost za monetární politiku eurozóny převzal **tzv. Eurosystem** složený z Evropské centrální banky (ECB) a z národních centrálních bank všech členských zemí měnové unie. Po zavedení bezhotovostního eura následovalo tříleté přechodné období, v němž národní měny fungovaly jako dílčí jednotky eura používané ke každodenním obchodním transakcím. Finanční trhy byly na přechod na novou měnu poměrně důkladně připraveny a v praxi byly schopné zavést euro jednorázově. Oproti tomu veřejná správa a podnikatelský sektor potřebovali na přizpůsobení se všem změnám plynoucím ze zavedení eura podstatně delší přechodné období. Občanům byly během přechodného období v rámci komunikační kampaně poskytovány informace o nadcházejícím zavedení hotovostní podoby jednotné měny. [14]

Ve druhé etapě zaváděcího procesu, která byla stanovena na leden roku 2002, byla do oběhu uvedena hotovost. Na zavedení eurooběživa bylo potřeba se důkladně připravit, a to zejména po technické stránce. Komerční i centrální banky musely být dostatečně předzásobeny hotovostí, proto výroba eurobankovek probíhala současně v 15 různých tiskárnách rozmístěných po celé EU a v 16 různých mincovnách. V rámci předzásobení bylo do bankovních institucí umístěno téměř 15 miliard bankovek, jejichž nominální hodnota představovala více než 600 miliard eur a přibližně 52 miliard mincí v nominální hodnotě téměř 16 miliard eur. Dostatečný objem eurooběživa podstatně usnadnil přechod zemí na společnou evropskou měnu. [33] Již 3. ledna 2002 vydávalo 96% veškerých peněžních automatů v eurozóně novou měnu a na konci prvního týdne

probíhala více jak polovina hotovostních transakcí v eurech. Na konci února 2002 přestaly být národní měny zákonným platidlem a pro více jak 300 milionů obyvatel se národní měnou stalo definitivně euro. [14]

1.3.1 Bankovky a mince

V současné době používá jednotnou měnu euro jako své zákonné platidlo 17 členských zemí měnové unie a po dohodě s Evropským společenstvím také několik malých států vně eurozóny (Monako, San Marino a Vatikán)¹⁰. Vzhledem k tomu, že euro obíhá v několika státech současně a lidé v rámci cestovního ruchu vyvázejí bankovky a mince ze země, kde byly původně vyrobeny, musí si banky vzájemně oběživo přesouvat z jednoho státu do druhého. Tímto krokem se předchází vzniku nedostatku bankovek v některé ze zemí eurozóny. [13] V rámci Euro systému se od roku 2002 vytváří také tzv. Strategická zásoba, tj. rezerva peněz, kterou drží Euro systém aby byl schopen pokrýt případné výkyvy na trhu vznikající v důsledku nedostatku eurooběživa. [33]

Nad podobou eura, coby nové evropské měny, byly vedeny rozsáhlé diskuze, na jejichž konci bylo do oběhu uvedeno celkem sedm typů bankovek a osm různých mincí. Emise bankovek je zajišťována národními centrálními bankami členských zemí eurozóny poté, co jim ECB udělí k emisi souhlas. Odpovědnost za výrobu a následné uvedení bankovek do oběhu pak následně přebírají pouze národní centrální banky. Eurobankovky jsou emitovány v těchto hodnotách – 5, 10, 20, 50, 100, 200 a 500 eur a mají ve všech členských státech shodnou podobu. Velikost, reliéf i kontrastní barvy byly záměrně navrženy tak, aby nominální hodnota jednotlivých bankovek byla pro občany na první pohled snadno rozeznatelná. [20] V roce 1996 vyhlásil Evropský měnový institut (EMI) celoevropskou soutěž, do níž bylo přihlášeno celkem 44 návrhů na podobu bankovek. Vítězný návrh, jehož autorem je Rakušan Robert Kalina, byl inspirován evropskými epochami a architektonickými slohy. Každá z bankovek tedy zobrazuje jedno ze sedmi období kulturních dějin Evropy. Provedení lícových stran má vyjadřovat „evropského ducha otevřenosti a spolupráce“, zatímco rubová strana je symbolem pro vzájemnou komunikaci, jak mezi zeměmi EU, tak mezi EU a nečlenskými státy. [11]

¹⁰ Některé nečlenské země eurozóny používají euro jako národní měnu, ačkoli žádnou dohodu s Evropským společenstvím formálně neuzavřely. K těmto státům patří Andora, Černá Hora a Kosovo. [13]

Jednotlivé bankovky jsou chráněny několika bezpečnostními prvky současně, a tak k jejich padělání dochází jen zřídka. V současné době jsou v oběhu bankovky zabezpečené stejnými ochrannými prvky, jaké měly bankovky emitované v roce 2002. Aby byla výroba padělaných bankovek ještě těžší, chystá Eurosystem v příštích letech výrobu druhé ještě více zabezpečenější série eurobankovek.

Emise mincí je svěřena členským státům; jejich výroba probíhá ve vnitrostátních mincovnách, a to v objemu, který každoročně podléhá schválení ECB. Mince jsou vyráběny v hodnotě 1, 2, 5, 10, 20 a 50 centů a dále 1 a 2 eura. Aby byly vzájemně rozeznatelné, jsou odlišeny svou velikostí, barvou, hmotností a tloušťkou. Na rozdíl od bankovek, mají mince jednu společnou stranu a jednu stranu národní. [20] Podoba společné strany mince byla vybrána na základě soutěže uspořádané v roce 1996 v zemích EU (kromě Dánska). Z celkových 36 soutěžních návrhů vyhrála série mincí navržená Luc Luycxem z Belgie. Vítězný návrh zobrazoval tři různé mapy Evropy na pozadí dvanácti hvězd symbolizujících EU. Společná strana mince byla na základě rozhodnutí Evropské rady z roku 2005 aktualizována tak, aby odrážela rozšíření EU o další země. Mince s novou podobou společné strany byly poprvé emitovány v zemích, které přistoupily k eurozóně v roce 2007. Protože ale stávající členské země projevíly také silný zájem o nový typ mincí, jsou od roku 2008 vyráběny již ve všech členských státech měnové unie.

Národní strana mince zobrazuje obvykle tradiční motivy. Např. na slovenských mincích lze vidět hned tři různé národní symboly – Dvojkříž na trojvrší, Bratislavský hrad a Kriváň; na belgických mincích je zvěčněna podobizna stávající hlavy státu, královny Beatrix a irské mince zase zobrazují symbol harfy, který je v zemi ražen na mince již od 16. století. Ať už si stát zvolí jakoukoli podobu národní strany, vždy se na ní bezpodmínečně musí objevit společný prvek, kterým je symbol EU v podobě kruhu vytvořeného z dvanácti hvězd. Členským státům není umožněno libovolně měnit vzhled své národní strany mince, jedinou výjimkou jsou ty mince, na nichž je vyobrazen profil hlavy státu.

Euromince jsou v rámci ochrany před padělateli vyráběny ze zvláštní slitiny kovu. Kromě tohoto typu zabezpečení, nesou ještě jeden bezpečnostní a zároveň praktický prvek – jednotlivé nominály jsou opatřeny speciálním frézováním hrany, které umožňuje snadné rozlišení mincí i osobám se zrakovým postižením. [12]

Jakou podobu ponese národní strana českých euromincí, zatím není rozhodnuto. Česká republika se touto otázkou začne zabývat bezprostředně poté, co stanoví závazné datum přijetí eura. Po jeho oficiálním uveřejnění bude vypsána veřejná soutěž na motiv národní strany, a zároveň kritéria, podle nichž se bude vybírat vítězný návrh série mincí. Samotná výroba je pak plánována na zhruba půl roku před přistoupením České republiky k eurozóně. [6]

2 Hospodářská a měnová unie

Poprvé se myšlenka HMU objevila už na konci 60. let 20. století v již dříve zmiňované Wernerově zprávě, která předpokládala dosažení HMU do deseti let. Koncepce očekávala, že měny zůstanou nadále fixované na dolar, ovšem s pádem brettonwoodského systému se naděje na realizaci Wernerovy zprávy ve stanoveném termínu rozplynuly. Snaha vytvořit měnově stabilní oblast ale rozhodně nepolevovala. I když bylo jasné, že původní plán vytvoření HMU není zatím zcela reálný, přistoupily státy alespoň k modifikovanému a značně omezenému řešení a vytvořily EMS. Projekt EMS si sice v průběhu let prošel jistou krizí, i přesto byl ale považován za relativně úspěšný, což znovu oživilo myšlenku vytvořit HMU. [14]

V dubnu roku 1989 byla uveřejněna Delorsova zpráva, která navrhovala přechod na HMU ve třech fázích. První etapa měla započít v červenci roku 1990 a za dobu jejího trvání měla být odstraněna veškerá omezení bránící další ekonomické integraci. V lednu 1994 měly přípravy přejít do druhé fáze naplánované na čtyři roky. Do konce roku 1998 bylo hlavním úkolem připravit centrální banky na vzájemnou spolupráci, připravit se na příchod společné měny a stabilizovat měnové kurzy v rámci ERM. Se začátkem roku 1999 měla přijít do oběhu společná měna a kurzový mechanismus ERM měl být nahrazen systémem ERM II. Konec závěrečné etapy nebyl jednoznačně stanoven. [32]

Bylo jasné, že vybudování HMU bude stát mnoho sil. Proto ve snaze předejít případnému rozpadu bylo potřeba zajistit co možná největší sblížení ekonomik členských zemí. Z tohoto důvodu byla v Maastrichtské smlouvě ustanovena konvergenční kritéria, která určovala podmínky, za jakých země může přijmout společnou měnu a stát se tak součástí měnové unie. Sbližováním měnových politik centrálních bank byl pověřen EMI založený roku 1994. O rok později se Evropská rada na zasedání v Madridu dohodla na definitivním názvu společné měny a způsobu jejího zavedení. Zasedání v Amsterdamu uskutečněné v roce 1997 schválilo Pakt stability a růstu, čímž měla být zajištěna rozpočtová kázeň členských zemí. „*V letech 1994 až 1998 dosáhly členské státy významného pokroku ke sblížení hospodářských politik a podnikly kroky ke sladění svých rozpočtových pozic s maastrichtskými kritérii*“ [14, str. 7]. V roce 1998 nahradila EMI nově zřízená instituce, a to ECB; současně byl zřízen i Evropský systém centrálních bank (ESCB). Přesně podle plánu byla 1. ledna 1999 zahájena poslední etapa HMU. Jednotná měna euro byla nejprve zavedena pouze

v bezhotovostní podobě; hotovostní podoba přišla na řadu až po uplynutí tříletého přechodného období, tj. v roce 2002. [14]

2.1 Konvergenční kritéria

Masstrichtská smlouva uzavřená roku 1992 definovala konvergenční kritéria za účelem posouzení připravenosti země pro vstup do měnové unie. Tímto způsobem se mělo předejít tomu, aby země přijala společnou měnu, aniž by se její ekonomika v základních parametrech dostatečně přibližovala ostatním členským zemím. Sbližování jednotlivých měnových politik mělo zaručit stabilní ekonomické prostředí, a stát se tak zárukou bezproblémového vstupu nových členských zemí do třetí fáze HMU. [41]

K vyhodnocování připravenosti státu slouží následující čtyři kritéria – **kritérium cenové stability, kritérium směnného kurzu, kritérium dlouhodobých úrokových sazeb a kritérium udržitelnosti veřejných financí.**

První tři se bezprostředně týkají nástrojů měnové politiky, můžeme je proto souhrnně označit jako monetární (tj. měnová). Poslední z kritérií je fiskální (tj. rozpočtové); je zaměřeno na hodnocení oblasti veřejných financí, a to konkrétně na deficit veřejného rozpočtu a velikost veřejného dluhu. [23]

2.1.1 Kritérium cenové stability

První maastrichtské kritérium posuzuje stupeň cenové stability příslušné země. Tato podmínka je splněna, jestliže „...členský stát vykazuje dlouhodobě udržitelnou cenovou stabilitu a průměrnou míru inflace měřenou v průběhu jednoho roku před provedeným šetřením, jež nepřekračuje o více než 1,5 procentního bodu míru inflace nejvýše tří členských států, které v oblasti cenové stability dosáhly nejlepších výsledků“ [41, čl. 1].

Při výpočtu kritéria se v praxi postupuje tak, že pro jednotlivé členské země se za pomoci harmonizovaného indexu spotřebitelských cen (HICP) vypočte průměrná roční míra inflace. Ze získaných hodnot jsou vybrány tři nejnižší, z nichž se vypočte průměr. Po přičtení 1,5 procentního bodu se získá výsledný limit kritéria pro příslušný posuzovaný rok.

Kritérium cenové stability vyvíjí tlak na maximální snížení míry inflace zejména z toho důvodu, že země s vyšší mírou inflace by mohla po svém vstupu do měnové unie způsobit problémy v měnové politice celé unie. [22]

Česká republika již od svého vstupu do EU plní inflační kritérium poměrně úspěšně. S výjimkou roku 2008, v němž všeobecně převládala nepříznivá hospodářská situace, se daří průměrnou míru inflace udržet pod referenčními hodnotami. Níže uvedená tabulka (Tab. č. 1) mapuje plnění kritéria cenové stability v pravidelném dvouletém intervalu počínaje vstupem České republiky do EU.

Tab. č. 1: Průměrná míra inflace měřená pomocí HICP v %

rok	2004	2006	2008	2010
referenční hodnota	2,4%	2,8%	3,2%	1,0%
míra inflace v ČR	1,8%	2,2%	4,4%	0,3%

Zdroj: Konvergenční zprávy ECB [15a, b, c, d], vlastní zpracování, 2012

V referenčním roce 2004 byla doporučená hodnota kritéria stanovena na 2,4%. Tehdy vykazala nejmenší míru inflace Litva (-2%), ECB však posoudila tuto hodnotu jako mimořádnou, a kvůli obavě z možného zkreslení výsledné referenční hodnoty Litvu z posouzení vyřadila. K výpočtu proto byla použita dosažená míra inflace ve Finsku (0,4%), Dánsku (1,0%) a Švédsku (1,3%). Česká republika vykazala v referenčním období od září 2003 do srpna 2004 průměrnou inflaci 1,8%, tj. menší, než stanovená referenční hodnota. [15a]

V roce 2006 došlo k všeobecnému nárůstu míry inflace ve všech zkoumaných zemích, pouze čtyřem z celkových devíti posuzovaných států¹¹ se ji podařilo udržet pod referenční hodnotou. Od listopadu 2005 do října 2006 byla míra inflace nejnižší v Polsku (1,2%), Finsku (1,2%) a Švédsku (1,5%); referenční hodnota kritéria cenové stability tedy činila 2,8%. I v tomto roce Česká republika, s dosaženou mírou inflace 2,2%, doporučenou hodnotu kritéria nepřekročila. [15b]

Rok 2008 byl krizový snad ve všech deseti sledovaných zemích¹². Státy se potýkaly s nárůstem inflace, a tak se podařilo nepřekročit referenční hodnotu jen třem státům¹³. V daném referenčním období, tj. od dubna 2007 do března 2008, byla nejnižší míra inflace vykázána u Malty (1,5%), Nizozemska (1,7%) a Dánska (2,0%). Kritérium

¹¹ V rámci pravidelného dvouletého hodnocení jsou v roce 2006 posuzovány tyto země: Česká republika, Estonsko, Kypr, Lotyšsko, Maďarsko, Malta, Polsko, Slovensko a Švédsko. [15b]

¹² Přistoupením Bulharska do EU v roce 2007 se počet posuzovaných států oproti minulému hodnocení ECB rozšířil z devíti na deset.

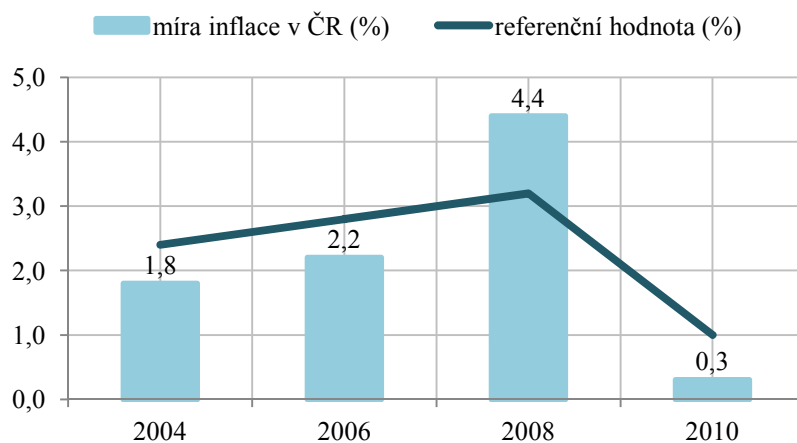
¹³ Dva státy měly míru inflace nižší (Slovensko a Švédsko), v Polsku se míra inflace rovnala přímo referenční hodnotě. [14c]

cenové stability tedy bylo pro rok 2008 nastaveno na hodnotu 3,2%. V České republice se inflace vyšplhala až na 4,4%, čímž velmi výrazně převyšovala stanovený doporučený limit. [15c]

V roce 2010 se na hodnotě kritéria cenové stability odrazil pokles hospodářské aktivity většiny zemí. Nejnižší míra inflace v období od dubna 2009 do března 2010 byla zaznamenána v Irsku (-2,3%), ale podobně jako u Litvy v roce 2004, byla tato hodnota posouzena jako mimořádná a Irsko bylo z vyhodnocení vyřazeno. Pro výpočet byla nakonec použita míra inflace Portugalska (-0,8%), Estonska (-0,7%) a Belgie (-0,1%) a výsledná referenční hodnota činila 1,0%. V České republice došlo oproti předchozímu posuzovanému období k prudkému poklesu míry inflace, a to na 0,3%, což zajistilo bezproblémové splnění kritéria pro rok 2010. [15d]

Následující graf (Obr. č. 1) porovnává dosaženou průměrnou míru inflace v České republice v jednotlivých posuzovaných letech s referenční hodnotou stanovenou pro příslušné vybrané roky.

Obr. č. 1: Plnění kritéria cenové stability ve vybraných letech

Zdroj: Konvergenční zprávy ECB [15a, b, c, d], vlastní zpracování, 2012

2.1.2 Kritérium směnného kurzu

Hodnocení směnného kurzu je vázáno na účast země v systému ERM II. Jak již bylo řečeno dříve, stabilita měnového kurzu je pro vstup do měnové unie velmi důležitá. Kritérium je posouzeno jako splněné, pokud „... členský stát alespoň po dobu posledních dvou let před šetřením dodržoval fluktuální rozpětí stanovené mechanismem směnných kurzů Evropského měnového systému, aniž by byl směnný kurz vystaven

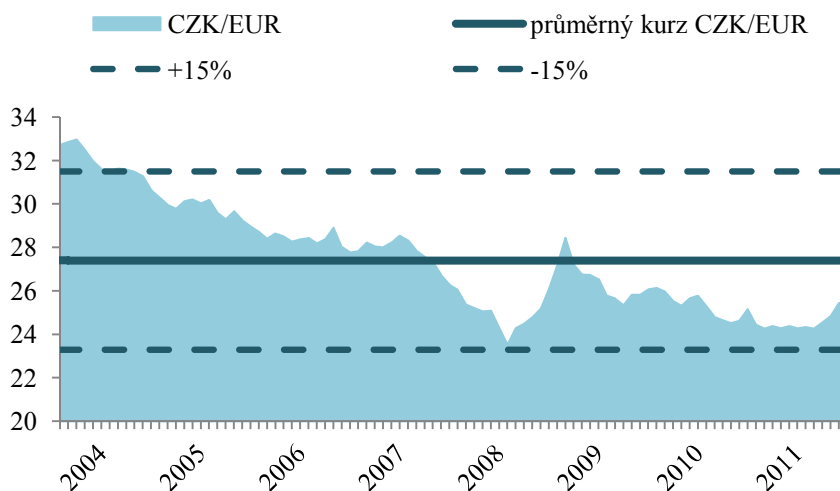
silným tlakům“ [41, čl. 3]. Pro země ucházející se o vstup do HMU tímto vyplývá, že nesmí po dobu dvou let před vstupem do měnové unie překročit hranice stanoveného flukтуаčního pásma¹⁴, a zároveň jejich měna nesmí depreciovat více, než je dolní hranice tohoto pásma. Pokud by totiž země měla měnu, která často depreciuje, anebo depreciuje mimo určené flukтуаční pásmo, pravděpodobně by neobstála v situaci, kdy by měla společnou měnu. [22]

Plnění tohoto kritéria se vzhledem k dosavadní neúčasti české koruny v systému ERM II, posuzuje velmi obtížně. Při absenci centrální parity však může pro ilustrativní účely posloužit průměrný devizový kurz k euru. Vývoj měnového kurzu naznačuje níže uvedený graf (Obr. č. 2), k jehož sestavení byly využity průměrné měsíční devizové kurzy za období od ledna 2004 až do prosince 2011. Z hodnot uveřejňovaných Českou národní bankou (ČNB) byla určena simulovaná centrální parita, tj. průměrný devizový kurz, jehož hodnota byla tímto výpočtem stanovena na 27,391 CZK/EUR. Oscilační pásmo $\pm 15\%$ od centrální parity stanovilo horní limit směnného kurzu na 31,500 CZK/EUR a dolní limit na 23,282 CZK/EUR.

Z grafu je patrné, že průměrný devizový kurz se po většinu zvoleného období pohyboval v rámci vymezeného flukтуаčního pásma. K překročení horního limitu pásma docházelo pouze v prvních třech čtvrtletích roku 2004, od té doby vykazoval kurz s mírnými výkyvy spíše klesající tendenci. Minimální hodnoty bylo dosaženo v červenci roku 2008, kdy byla hodnota kurzu na úrovni 23,529 CZK/EUR, tj. prakticky na hranici dolního limitu. Během půl roku pak kurz vystoupal až na lehce nadprůměrnou hodnotu, tj. 28,459 CZK/EUR; hned poté začal opět klesat a ve spodní hranici pásma se udržel až do konce roku 2011. Vývoj měnového kurzu byl ve stanoveném období převážně příznivý a prokázal tak, že plnění kritéria směnného kurzu by do budoucna pro Českou republiku nemělo být žádným problémem.

¹⁴ Po rozšíření flukтуаčního pásma na počátku 90. let zůstalo dodnes rozmezí na hodnotě $\pm 15\%$.

Obr. č. 2: Vývoj devizového kurzu

Zdroj: ČNB [5], vlastní zpracování, 2012

2.1.3 Kritérium dlouhodobých úrokových sazeb

Konvergence úrokových sazeb, jakožto poslední z monetárních kritérií znamená, „..., že v průběhu jednoho roku před šetřením průměrná dlouhodobá nominální úroková sazba členského státu nepřekračovala o více než 2 procentní body úrokovou sazbu nejvýše tří členských států, které dosáhly v oblasti cenové stability nejlepších výsledků“ [41, čl. 4]. V případě tohoto kritéria se postupuje obdobně jako u kritéria cenové stability. Nejprve se zjistí jednotlivé míry inflace členských zemí, podle nichž se vyberou tři, které dosáhly nejnižší hodnoty. U těchto zemí se na základě dlouhodobých státních dluhopisů (nebo srovnatelných cenných papírů) zjistí harmonizované dlouhodobé úrokové sazby [15c], z nichž se následně vypočte jediná průměrná hodnota, a k té se nakonec přičtou dva procentní body, abychom získali výsledný limit kritéria pro aktuální rok.

Toto kritérium je způsobem, jak tlačit na snížení úrokových sazeb a předejít tak negativním dopadům na pohyb kapitálu. Pokud by totiž do měnové unie vstupovaly státy, jejichž úrokové sazby se od členských zemí výrazně liší, pak by pohyb kapitálu mohl být nerovnoměrný. [22]

Plnění kritéria dlouhodobých úrokových sazeb nečinilo České republice dosud žádné problémy; ve všech sledovaných obdobích se dařilo jejich úroveň udržovat pod

referenční hodnotou. Přehled jednotlivých dosažených hodnot úrokových sazeb i stanovených referenčních hodnot je uveden v následující tabulce (Tab. č. 2).

Tab. č. 2: Dlouhodobé úrokové sazby

rok	2004	2006	2008	2010
referenční hodnota	6,4%	6,2%	6,5%	6,0%
úroková sazba	4,7%	3,8%	4,5%	4,7%

Zdroj: Konvergenční zprávy ECB [15a, b, c, d], vlastní zpracování, 2012

Pro rok 2004 byly dlouhodobé úrokové sazby posuzovány podle úrovně, jaké dosáhly ve Finsku (4,2%), Dánsku (4,4%) a Švédsku (4,7%). Na základě výsledků těchto tří zemí byla pro referenční období od září 2003 do srpna 2004 stanovena doporučená hodnota na úrovni 6,4%. Česká republika dosáhla ve zmiňovaném období úrokových sazeb 4,7%, čímž naprosto bezproblémově splnila dané kritérium. [15a]

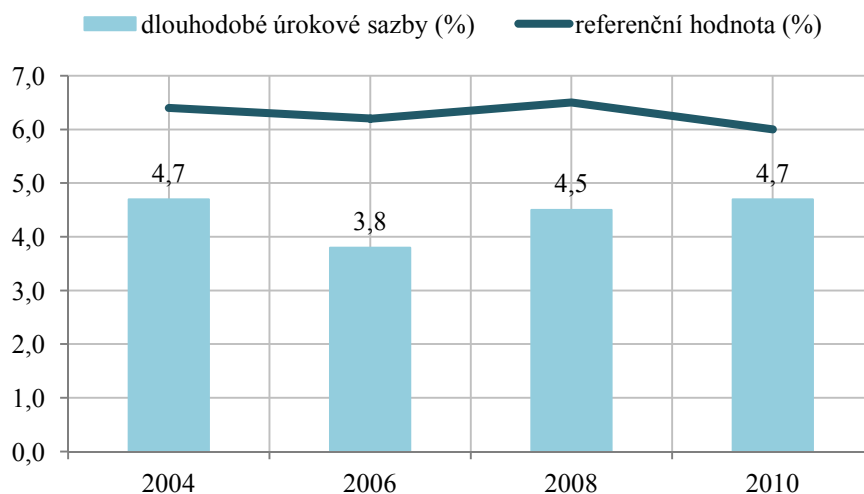
V referenčním období od listopadu 2005 do října 2006 posloužily ke stanovení limitující hodnoty kritéria úrokové sazby dosažené Švédskem (3,7%), Finskem (3,7%) a Polskem (5,2%); výsledné kritérium tedy činilo 6,2%. V České republice se v daném období pohybovaly dlouhodobé úrokové sazby na úrovni 3,8%, což bylo velmi výrazně pod uvedeným limitem. [15b]

Konvergenční kritérium úrokových sazeb vzrostlo v roce 2008 na hodnotu 6,5%. Tento výsledek byl vypočítán z úrovně dlouhodobých sazeb v Maltě (4,8%), Nizozemsku (4,3%) a Dánsku (4,3%). V referenčním období od dubna 2007 do března 2008 dosáhla Česká republika úrokových sazeb na úrovni 4,5%; limit tedy zůstal i v roce 2008 nepřekročen. [15c]

V posledním sledovaném roce byla referenční hodnota vypočtena z úrovně úrokových sazeb dvou zemí, a to Belgie (3,8%) a Portugalska (4,2%). Estonsko, které mělo v období od dubna 2009 do března 2010 druhou nejnižší průměrnou míru inflace, bylo z výpočtu referenční hodnoty vyřazeno. Důvodem tohoto kroku bylo, že úroveň harmonizované dlouhodobé úrokové sazby nebyla pro Estonsko k dispozici. Doporučená hodnota tedy činila 6,0%, přičemž Česká republika dosáhla v daném období 4,7%, a tím s přehledem kritérium splnila. [15d]

Jak se dlouhodobé úrokové sazby přibližovaly či oddalovaly od referenčních hodnot kritéria v jednotlivých vybraných letech, je patrné z následujícího grafu (Obr. č. 3).

Obr. č. 3: Plnění kritéria dlouhodobých úrokových sazeb ve vybraných letech

Zdroj: Konvergenční zprávy ECB [15a, b, c, d], vlastní zpracování, 2012

2.1.4 Kritérium udržitelnosti veřejných financí

Jediné fiskální kritérium stanoví, že „...schodek veřejných financí nesmí přesáhnout 3% hrubého domácího produktu v tržních cenách a veřejný dluh nesmí přesáhnout 60% hrubého domácího produktu v tržních cenách“ [52, str. 21]. Při sledování deficitu veřejných financí se nejprve stanoví schodek veřejných rozpočtů, a následně se určí procentní podíl deficitu na hrubém domácím produktu (HDP). Opakované deficity veřejných financí vyvolávají dodatečnou potřebu financování; ta se velmi často zajišťuje emisí státních dluhopisů, čímž si stát prohlubuje vládní dluh. I z tohoto důvodu by se mělo dohlížet jednak na velikost schodku veřejných financí, tak i na velikost veřejného dluhu. Státy by měly udržet pod kontrolou své veřejné výdaje, aby tak předcházely nadměrnému zadlužování, jež by mohlo vést až k neschopnosti hradit své závazky. Z tohoto důvodu je kritérium udržitelnosti veřejných financí závazné jak pro nově přichozí státy, tak pro dosavadní členské země eurozóny.

Nutno také říci, že ta část kritéria, která se týká veřejného dluhu, může být splněna i v těch případech, „...kdy se poměr dostatečně snižuje a blíží se uspokojivým tempem k doporučené hodnotě“ [22, str. 159]. Pro část o schodku veřejných financí platí také výjimka, a to v případě, kdy se příslušný poměr deficitu k hrubému domácímu produktu (HDP) podstatně snížil a přiblížil se k doporučené hodnotě, anebo tuto hodnotu sice překročil, ale stalo se tak pouze výjimečně a na dočasné období. [22]

Maastrichtské kritérium udržitelnosti veřejných financí je pravděpodobně tím, které státům činí největší potíže. Ačkoli jsou státy schopné udržet veřejný dluh pod referenční hodnotou, vyrovnaný nebo dokonce přebytkový rozpočet, jak jej stanovuje Pakt stability a růstu, je pro většinu zemí stále nedosažitelný a Česká republika rozhodně není výjimkou. [15a]

Přehled hodnot rozpočtových schodků, které Česká republika zaznamenala ve vybraných letech, je uveden v níže uvedené tabulce (Tab. č. 3). Tato tabulka porovnává hodnoty, které byly uvedeny ECB v příslušných Konvergenčních zprávách za rok 2004, 2006, 2008 a 2010. Vzhledem k tomu, že deficit veřejných financí je vyhodnocován vždy za předchozí rok, je tabulka uváděna za liché, nikoli za sudé roky, jak tomu bylo u předešlých konvergenčních kritérií (blíže viz Příloha A).

Tab. č. 3: Deficit veřejných financí v poměru k HDP

rok	2003	2005	2007	2009
rozpočtový deficit	12,6%	3,6%	1,6%	5,9%

Zdroj: Konvergenční zprávy ECB [14a, b, c, d], vlastní zpracování, 2012

Česká republika dosáhla v roce 2003 rozpočtového deficitu ve výši 12,6% HDP, což je velmi výrazně nad referenční hodnotou. V tomto období bylo na Českou republiku pochopitelně uplatňováno rozhodnutí o existenci nadměrného schodku veřejných financí. Velikost deficitu veřejných financí byla částečně ovlivněna uplatněním přechodného opatření, které navýšilo v roce 2003 schodek České republiky o 7%. [15a]

V roce 2005 byl dle předpokladů opět vykázan nadměrný deficit, tentokrát ve výši 3,6% HDP. I když překročení limitu nebylo příliš výrazné, udržování stávající úrovně schodku by v dalších letech znamenalo úroveň zadlužení, která by se nacházela až příliš blízko referenční hodnoty. [15b]

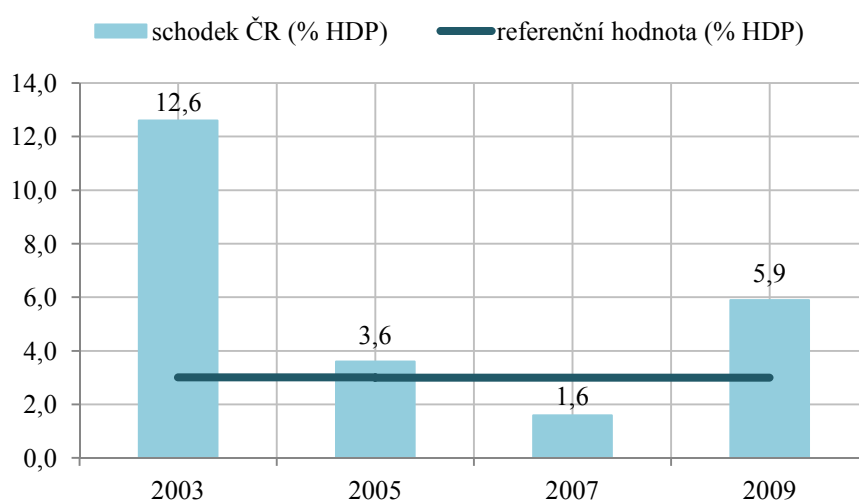
V roce 2007 se České republice podařilo snížit rozpočtový schodek na úroveň 1,6% HDP, čímž poprvé splnila rozpočtové kritérium. Navzdory tomu bylo i v tomto roce uplatňováno rozhodnutí o existenci nadměrného schodku, k jehož nápravě mělo dojít do roku 2008. [15c]

Ve srovnání s předchozím hodnocením došlo vlivem světové finanční a hospodářské krize ke zhoršení ekonomické situace zemí EU, vývoj jednotlivých rozpočtů byl silně ovlivněn reakcí fiskální politiky na nastalou krizi. Rozpočtovou politiku České

republiky ovlivnilo působení automatických stabilizátorů a také vládní stimulační opatření. Deficit veřejných financí dosáhl v roce 2009 téměř dvojnásobku referenční hodnoty, tj. 5,9% HDP. Na Českou republiku bylo tedy i v roce 2009 nadále uplatňováno rozhodnutí o existenci nadměrného schodku, k jehož nápravě by mělo dojít do roku 2013. [15d]

Vývoj deficitu veřejných financí v České republice znázorňuje níže uvedený graf (Obr. č. 4).

Obr. č. 4: Schodek veřejných financí

Zdroj: Konvergenční zprávy ECB [15a, b, c, d], vlastní zpracování, 2012

Druhou posuzovanou část kritéria udržitelnosti veřejných financí tvoří veřejný dluh poměřovaný k HDP země. Jakých hodnot veřejného zadlužení dosahovala v jednotlivých vybraných letech Česká republika, uvádí přehledně níže uvedená tabulka (Tab. č. 4). Tabulka opět porovnává hodnoty za liché roky, ačkoli předchozí kritéria byla srovnávána za roky sudé. V Konvergenčních zprávách ECB za rok 2004, 2006, 2008 a 2010 jsou fiskální kritéria uváděna vždy za předchozí kalendářní rok, neboť aktuálnější data nejsou v době pravidelného sestavování zpráv k dispozici. Rozdílnost referenčních období také vychází z odlišného typu dat, která jsou pro výpočet jednotlivých kritérií používána (podrobněji viz Příloha A).

Tab. č. 4: Veřejný dluh

rok	2003	2005	2007	2009
veřejný dluh	37,8%	30,4%	28,7%	35,4%

Zdroj: Konvergenční zprávy ECB [15a, b, c, d], vlastní zpracování, 2012

V roce 2003 činil poměr veřejného dluhu k HDP 37,8%, což je výrazně pod referenční hodnotou. Nicméně zachování veřejného dluhu na této úrovni by v rámci střednědobého a dlouhodobého horizontu nepostačovalo k udržení dluhu pod stanovenou hodnotou. Úroveň veřejného zadlužení vykazovala dlouhodobě rostoucí tendenci; od roku 1996 do roku 2003 narostla hodnota dluhu dokonce o 25%. Do nadcházejících let se předpokládá další růst, který by se ale i nadále mělo dařit udržovat pod danou referenční hodnotou 60%. [15a]

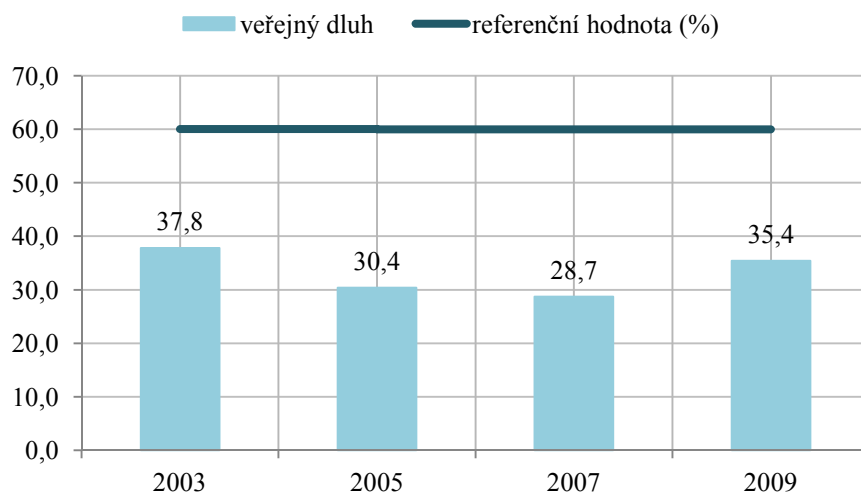
Poměr veřejného dluhu k HDP oproti předchozímu hodnocení klesl na 30,4%. Nicméně na rok 2006 predikovala ECB nárůst dluhu, a zároveň doporučila, aby Česká republika nadále pokračovala ve stabilizaci veřejných financí, čímž by měla dosáhnout budoucího snížení rozpočtového schodku pod referenční hodnotu 3%. [15b]

Kromě poklesu rozpočtového deficitu došlo v roce 2007 taktéž k poklesu veřejného dluhu, u nějž v daném roce vykázala Česká republika hodnotu 28,7% HDP. Přesto ECB kritizovala Českou republiku za stávající konsolidační plán, který se jí jevil jako nedostatečně ambiciózní a podléhající rizikům. ECB doporučila české vládě stanovení ambicióznějších cílů, které by předešly nebezpečí plynoucímu z možnosti méně příznivého vývoje makroekonomického prostředí v zemi. [15c]

V roce 2009 činil poměr veřejného dluhu k HDP 35,4%. Dosažená úroveň veřejného zadlužení je sice výrazně pod referenční hodnotou, avšak oproti předchozímu hodnocenému období došlo k jejímu nárůstu. Další růst predikuje ECB také do nadcházejících let a znovu zdůrazňuje potřebu komplexní fiskální konsolidace v České republice. [15d]

Grafické znázornění vývoje veřejného zadlužení České republiky v příslušných vybraných letech je následující (Obr. č. 5).

Obr. č. 5: Veřejný dluh

Zdroj: Konvergenční zprávy ECB [15a, b, c, d], vlastní zpracování, 2012

3 Příprava na zavedení eura

Přípravné procesy byly v České republice zahájeny sestavením a následným schválením dvou stěžejních dokumentů, které v budoucnu pomohou zajistit bezproblémový přechod na novou měnu.

První z dokumentů, nazvaný **Strategie přistoupení České republiky k eurozóně**, schválila česká vláda již koncem roku 2003. [26b] Jedná se o dokument, který řeší především makroekonomické aspekty přijetí eura, jakými je např. připravenost České republiky na vstup do eurozóny, plnění maastrichtských kritérií nebo načasování vstupu země do systému ERM II. Neméně významný je i druhý z dokumentů – **Institucionální zajištění přijetí eura v České republice**, který byl schválen v roce 2005. Posláním tohoto dokumentu je vymezení a koordinace činností potřebných pro úspěšné zavedení eura, a to především z institucionálního hlediska. [21]

3.1 Institucionální zajištění

Součástí institucionálního zajištění procesu přijetí eura bylo ustanovení Národní koordinační skupiny pro zavedení eura v ČR (NKS), jakožto centrálního koordinačního a řídicího orgánu. [26b] NKS má celkem osm členů¹⁵, z nichž nejzásadnější funkci zastává Národní koordinátor zavedení eura v ČR. [26a] Vláda České republiky jmenovala do této funkce bývalého viceguvernéra ČNB **prof. Ing. Oldřicha Dědka, CSc.**, který se přijetím tohoto postu stal, kromě jiného, hlavním zprostředkovatelem informací týkajících se společné měny. [27]

Úkolem NKS bylo vytvořit pracovní skupiny, které by dokázaly zabezpečit výkon konkrétních odborných úkonů [21] a v případě potřeby by poskytovaly NKS odborné poradenství v oblasti strategického rozhodování. [26a] Náplň činnosti jednotlivých pracovních skupin vytvořených v České republice je následující:

- **Pracovní skupina pro legislativu** má před sebou velmi náročný úkol, a to úpravu českého právního řádu tak, aby plně respektoval a odrážel veškeré změny vyplývající z užívání nové měny. Na náročné legislativní změny dohlíží Ministerstvo spravedlnosti za spoluúčasti zástupců z řad ostatních ministerstev,

¹⁵ Komplettní složení NKS je následující: národní koordinátor, viceguvernér ČNB, náměstek ministra průmyslu a obchodu, náměstek ministra zahraničních věcí, náměstek ministra spravedlnosti, náměstek ministra vnitra, náměstek ministra informatiky a náměstek místopředsedy vlády pro evropské záležitosti.

ČNB, České bankovní asociace, Svazu měst a obcí a dále za účasti pověřených zástupců Úřadu vlády. [37]

- **Pracovní skupina pro veřejné finance a veřejnou správu** bude muset vyřešit technické problémy a náklady, které vzniknou v důsledku vyjádření veškerých veřejných rozpočtů v nové měně. Kromě toho je fungování veřejných financí úzce provázáno s časově náročnými legislativními změnami, a proto pracuje tato skupina na plnění úkolů s dostatečným předstihem. [39]
- **Pracovní skupina pro nefinanční sektor a ochranu spotřebitele** funguje pod záštitou Ministerstva průmyslu a obchodu a soustředí se na řešení technických problémů, které mohou v důsledku zavedení eura vzniknout podnikatelům, maloobchodu a spotřebitelům. Skupina proto zahrnuje kromě zástupců několika ministerstev také zástupce z Hospodářské komory ČR, ze Sdružení českých spotřebitelů nebo ze Sdružení podnikatelů a živnostníků. [38]
- **Pracovní skupina pro finanční sektor** má za úkol zabezpečit uvedení nové měny do hotovostního a bezhotovostního oběhu a dále vyřešit koncepci platebního styku. Skupina byla vytvořena ze zástupců několika významných finančních institucí, jakými jsou například ČNB, Ministerstvo financí nebo Česká bankovní asociace. [34]
- **Pracovní skupina pro informatiku a statistiku** bude analyzovat technickou a časovou náročnost převedení veškerých informačních a databázových systémů České republiky z koruny na euro. Ve skupině spolupracují zástupci Ministerstva vnitra, Ministerstva financí, Českého statistického úřadu a ČNB. Společně mají za úkol vytvořit metodiku převodu informačních systémů, podle níž by mohla postupovat veřejná i soukromá správa. [35]
- **Pracovní skupina pro komunikaci** je zacílena na informování veřejnosti o podstatných činnostech souvisejících se zaváděním nové měny. Skupina má za úkol prostřednictvím komunikační kampaně zvýšit informovanost občanů země a usnadnit jejich orientaci v otázkách týkajících se eura. Nejintenzivnější činnost čeká pracovní skupinu poté, co bude známo datum přijetí eura. Než se tak stane, mohou se občané více vzdělávat v problematice eura prostřednictvím speciálně vytvořených internetových stránek <http://www.zavedenieura.cz>. [36]

Zásadním úkolem, na jehož plnění se podílelo hned několik pracovních skupin, bylo vytvoření Národního plánu zavedení eura v České republice. „*Těžištěm národního plánu je identifikace úkolů v jednotlivých oblastech, a to včetně odpovědnosti, časové náročnosti, kontrolních termínů a termínů splnění tak, aby státní správa, samospráva i soukromý sektor mohly začít s včasnou přípravou. Důraz je v této fázi kladen na ty kroky, jež je vhodné a potřebné učinit ještě před oficiálním stanovením cílového data zavedení eura v České republice*“ [26b, str. 2]. Národní plán si sestavují a schvalují všechny země, které se uchází o vstup do eurozóny; Česká republika přijala ten svůj již v roce 2007. [47b]

Jakým způsobem je institucionálně zajištěn proces přijetí nové měny, a jaké jsou vzájemné vazby jednotlivých článků, znázorňuje následující obrázek (Obr. č. 6).

Obr. č. 6: Organizační struktura NKS

Zdroj: Zavedení eura v České republice [30], 2012

3.2 Scénáře zavedení eura

Standardně existují tři různé způsoby, jakými země může přijmout euro. Jednotlivé scénáře zavedení eura se liší v délce přechodného období a také v tom, jaké jsou fáze zavedení evropské měny do hotovostního a bezhotovostního oběhu.

V případě **tzv. madridského scénáře** je euro zaváděno nejdříve ve své bezhotovostní podobě, tj. existuje přechodné období, v němž stále platí národní měna a euro ještě není oficiálním platidlem. Přechodné období může trvat maximálně tři roky a po jeho uplynutí dojde k zavedení hotovostního eura. V době, kdy vznikala eurozóna, byl madridský scénář jedinou možností, jak přejít na společnou evropskou měnu. Po zkušenostech první vlny zemí se odhaduje, že kdyby byl madridský scénář použit v současnosti, přechodné období by mohlo trvat už jen jeden rok. Využití přechodného období je všeobecně zdlouhavější způsob zavedení nové měny, delší čas však umožňuje důkladně rozfázovat jednotlivé kroky přechodu na euro.

Druhý možný scénář je označován jako **tzv. velký třesk** („Big Bang“); jeho podstatou je jednorázový přechod na společnou měnu, který spočívá v zavedení bezhotovostního i hotovostního eura v témže okamžiku. Přechodné období v tomto případě vůbec neexistuje a veškeré peněžní závazky a pohledávky jsou převedeny pomocí přepočítacího koeficientu z národní měny na euro. Tento způsob je bezpochyby přehlednější, avšak podstatně náročnější na koordinaci a přípravu. Scénář velkého třesku byl také do budoucna zvolen jako nejvhodnější varianta zavedení eura v České republice.

Posledním scénářem je **tzv. Phasing-Out**, tj. scénář s obdobím postupného zrušení národní měny. Poté, co země zavede euro, je po určitou dobu možné v některých přesně vymezených operacích nadále používat národní měnu. Období, v němž dojde k postupnému zrušení národní měny, by však nemělo trvat déle než jeden rok. Phasing-Out poskytuje dostatek času na přípravu, avšak pro finanční instituce znamená tento scénář prodloužení přechodu na evropskou měnu, čímž může dojít k dodatečnému zvýšení nákladů na celý proces. Přestože je scénář postupného zrušení národní měny kombinován s velkým třeskem, rozhodně by neměl sloužit jen jako nouzový způsob, jak zavést euro v případě, že se nepodaří dostatečně zajistit jeho zavedení prostřednictvím velkého třesku. [46]

3.3 Harmonogram zavedení eura

Jak již bylo řečeno, česká vláda schválila jednorázový přechod České republiky na společnou měnu, přičemž tento proces by měl proběhnout v několika fázích tak, jak je naznačeno v následujícím obrázku (Obr. č. 7).

Obr. č. 7: Scénář zavedení eura v České republice

Zdroj: Zavedení eura v České republice [18], 2012

První fáze, označovaná jako **předvstupní** (též předpřípravná), je období před zrušením výjimky pro zavedení eura. V této době bude stále používána česká koruna a země se bude připravovat na svůj vstup do systému ERM II. Jakmile se Česká republika stane účastníkem ERM II, bude sledován pohyb kurzu koruny k euru a začne být vyhodnocováno plnění konvergenčního kritéria směnného kurzu. Jestliže se po dobu minimálně dvou let podaří udržovat kurz v rámci pásma oscilace, tj. kritérium bude plněno, může se přistoupit k další fázi přechodu na euro.

Jakmile bude rozhodnuto o zrušení výjimky pro Českou republiku, nastane období **tzv. duálního označování cen**. Všechny platby sice budou stále probíhat výhradně v korunách, ceny ale budou povinně uváděny v obou měnách. [26b] Protože koruna bude stále zákonným platidlem, bude na cenovkách uváděna jako tzv. cena hlavní, zatímco euro bude mít pouze orientační funkci. Jakmile ale dojde k přechodu na jednotnou evropskou měnu, česká koruna definitivně zanikne a role obou měn se prohodí – hlavní ceny budou do konce období duálního označování cen vyjadřovány v eurech a orientační ceny zase v korunách. [50] Přepočítání částek na eura bude provedeno pomocí přepočítacího koeficientu, který stanoví Rada EU ve zvláštním nařízení. „Přepočítací koeficient bude stanoven na šest platných číslic a bude vyjadřovat ekvivalent jednoho eura v českých korunách (tedy 1EUR = XX,XXXX CZK). Přepočítací koeficient nesmí být zaokrouhlován ani upravován na menší počet platných číslic“ [26b, str. 6]. Kromě jiného, dochází v průběhu druhé etapy také k přípravě a přijímání legislativních změn a začíná se s komunikační kampaní.

V mezidobí od zrušení výjimky do vstupu do eurozóny bude Česká republika ve fázi **duální cirkulace**. Dojde k zavedení eura a koruna bude postupně stahována z oběhu. Aby mohla tato fáze proběhnout bez problémů, je potřeba zabezpečit včasné předzásobení ČNB i komerčních bank eurovým oběživem. Duální cirkulace by měla trvat pouhé dva týdny.

Po vstupu do eurozóny musí Česká republika zajistit definitivní stažení národní měny z oběhu. Důležitým úkolem bude sledovat, jakým způsobem se vyvíjí cenová hladina v zemi, a zda nedochází ke zneužití zavedení eura k neodůvodněnému zvýšení cen. Neméně důležité bude pokračovat v komunikační kampani, aby se lidé dostatečně seznámili se změnami, které plynou ze zavedení společné evropské měny.

V závěrečné fázi procesu už budou probíhat veškeré transakce výhradně v eurech a uvádění cen v korunách bude pro tržní subjekty pouze dobrovolné. [26b]

3.4 Úprava peněžních částek

V souvislosti s přechodem na novou měnu, bude muset Česká republika vyřešit, jakým způsobem se v případě potřeby provede převod částek z jedné měny do druhé. Úprava peněžních částek bude velmi důležitá jak v období duálního označování cen, tak v rámci legislativních příprav, protože řada českých právních předpisů obsahuje vyjádření částek. Pravidla vzájemného přepočtu měn obecně stanovují právní předpisy ES, stát však částečně může tato pravidla ovlivnit. Evropská legislativa v zásadě umožňuje následující způsoby převodu.

Prvním je **zaokrouhlování**, které upravuje uvedené částky vždy na danou přesnost přepočtu. Uplatnění tohoto způsobu je vhodné zejména tam, kde při použití přepočítacího koeficientu získáme částku s příliš vysokým počtem desetinných míst. Podle legislativy ES se běžně provádí zaokrouhlení na nejbližší nominál eura (tj. cent), což v praxi znamená, že částka bude upravena na dvě desetinná místa za použití běžných matematických pravidel. Evropská pravidla pro zaokrouhlování upravují pouze konverzi z národní měny na euro, avšak v případě převodu eurových částek na koruny nemá uplatnění těchto pravidel ekvivalent. Pro tyto případy umožňuje evropské právo využít tzv. národní specifikum, což znamená zaokrouhlení částek na takovou přesnost, na jakou jsou občané v dané zemi podle tradice zvyklí. [50] Česká republika tedy zřejmě využije obvyklého uvádění cen s přesností na desetihaléře, které je u nás

používáno i v současnosti, ačkoli platnost posledního haléřového nominálu ukončila ČNB již v roce 2008. [7]

Všeobecně je také stanoveno, že u převodu většího počtu částek lze zaokrouhlovat buď jednotlivé položky samostatně, pak ale může dojít ke vzniku drobných odchylek v zaokrouhlování, anebo se přepočítacím koeficientem upraví a následně zaokrouhlí až konečná částka. Vzhledem k tomu, že obě možnosti jsou plně v souladu s evropskou legislativou, mohou si subjekty zvolit ten způsob, který je pro ně administrativně méně náročný. Z praktického hlediska se však zaokrouhlení konečné částky jeví jako obecně vhodnější metoda. [50] V České republice bude způsob zaokrouhlování zakotven v tzv. Obecném zákoně, zatím však jednoznačně nebylo rozhodnuto, ke kterému způsobu zaokrouhlení zákon subjekty zaváže. [29]

Druhým způsobem přepočtu je tzv. **zarovnávaní**. Jedná se o okamžitou úpravu peněžní částky, kterou lze uplatnit jen v odůvodněných případech. Nejčastěji se zarovnávaní používá tam, kde zaokrouhlení není možné, způsobuje problémy technického rázu, anebo jakkoli brání realizaci všeobecně uznávaných principů. Evropské právo nestanovilo pro metodu zarovnávaní žádná závazná pravidla, zemím bylo pouze doporučeno při využití tohoto způsobu přepočtu dodržovat některé zásady. Patří mezi ně zejména transparentní úprava peněžních částek, která zamezí neodůvodněnému zvyšování cen (viz princip předcházení zvyšování cen), a dále provádění úpravy částek tak, aby dopad na všechny subjekty působil vždy neutrálně (viz princip nepoškození občana). [50]

3.5 Komunikace o euru

V rámci přípravných procesů na přijetí jednotné evropské měny je potřeba věnovat pozornost nejen ekonomickým a právním aspektům věci, ale také hodnocení veřejného mínění. Nakolik bude přijetí nové měny úspěšné, se do značné míry odvíjí také od toho, zda občané zavedení eura podporují, či nikoliv. Vhodné zpracování a načasování komunikační kampaně se tedy stává klíčovým úkolem celého zaváděcího procesu. Vzhledem k významnosti tohoto úkolu je pro zemi ucházející se o přistoupení k eurozóně vhodné využít zkušeností jejích předchůdců. Snadněji se tak předejde zbytečnému opakování chyb, kterých se při přechodu na novou měnu dopustily některé země.

Komunikační strategie by měla připravit občany zejména na rozsáhlé změny, které je v souvislosti s přijetím nové měny čekají. [25] Lidé všeobecně nepřijímají změny příliš pozitivně, proto lze očekávat, že se komunikační kampaň setká s určitou vlnou odporu. Negativní postoj k jednotné evropské měně se zesiluje také v důsledku událostí posledních let, kdy eurozónu zasáhla poměrně hluboká krize. Lidé začali ztrácet i poslední zbytky důvěry v euro, což do budoucna může ztížit České republice přesvědčování jejích občanů o vhodnosti zavedení společné měny.

Vzhledem k tomu, že Česká republika stále nestanovila závazné datum přijetí eura, byla zatím sestavena pouze pracovní verze komunikační strategie, která bude po uveřejnění termínu přistoupení k eurozóně aktualizována. Cílem komunikační strategie bude dostatečně a včas seznámit občany s přechodem na euro tak, aby si potřebné informace nemuseli sami aktivně vyhledávat. Koncept strategie navrhuje rozčlenění obyvatelstva do několika cílových skupin, aby bylo možné v rámci každé z nich použít vždy maximálně vhodné komunikační nástroje. Konkrétně se jedná o tyto cílové skupiny – široká veřejnost, senioři, živnostníci, malí a střední podnikatelé, osoby s tělesným postižením, národnostní menšiny a zprostředkovatelé informací (médiá, obecní zastupitelstva, učitelé, školní mládež a studenti, sociální a terénní pracovníci atd.). Komunikační kampaň by měla trvat celkem 3,5 roku, přičemž zahájena bude ihned po uveřejnění termínu přijetí eura a skončí zhruba půl roku po jeho reálném zavedení.

Důležitým úkolem bude sestavení **tzv. plánu krizové komunikace**. Proces zavádění nové měny je z logistického hlediska velmi náročný, z čehož jasně vyplývá řada rizik, jejichž zanedbání by mohlo mít fatální dopad na celý proces. Analýza rizik tedy bude významným úkolem, kterému bude potřeba věnovat zvláštní pozornost. Správná a včasná identifikace rizik a promyšlená strategie řešení krizových situací podstatně usnadní přechod České republiky na jednotnou evropskou měnu. [51]

4 Změny vyplývající ze zavedení eura

4.1 Legislativní změny

Prizpůsobení právního řádu České republiky právním předpisům EU je nezbytnou součástí zaváděcího procesu. Náročnost aplikace legislativních změn je dána jednak neznalostí konkrétního data přijetí eura, jednak poměrně krátkou dobou, v níž se bude muset přepočítací koeficient zahrnout do právních předpisů a v neposlední řadě je komplikací také velký počet právních norem, do nichž se změny promítnou.

Prizpůsobení peněžně vyjádřených údajů v právních normách může proběhnout dvěma způsoby – jednorázově nebo postupně. Jednorázová metoda předpokládá provedení veškerých změn současně prostřednictvím novelizace veškerých potřebných právních předpisů. Metoda postupné změny dává orgánům státní správy možnost rozhodnout se novelizovat jen ty právní předpisy, které samy považují za důležité, zatímco u všech ostatních předpisů pak bude implementováno právo EU. Určení scénáře legislativních změn má velký význam pro stanovení dalšího postupu. Česká republika se po vzoru několika dalších zemí (Slovensko, Slovinsko, Kypr, Malta) rozhodla přiklonit k metodě postupných legislativních změn.

Prizpůsobení právního prostředí vyžaduje nejen novelizaci stávajících právních norem, ale také přijetí úplně nových zákonů. [44] V případě České republiky je stěžejní přijetí **tzv. Obecného zákona**¹⁶, který by měl upravit veškeré základní právní aspekty spojené s přechodem na novou měnu. Legislativa umožňuje několik způsobů, jakými lze převést odkazy uvedené v národní měně na odkazy uvedené v eurech. Česká republika si zvolila cestu předložení doprovodného zákona, který by měl být v souladu s Obecným zákonem. [29] **Tzv. Změnový zákon** bude zahrnovat souhrn novel veškerých právních předpisů, jichž se změna měny dotkne, a občané tak budou zbaveni nutnosti přepočítávat jednotlivé uvedené odkazy na novou měnu. [44] V obecném zákoně bude zakotveno několik základních principů, jež vychází z nařízení EU.

- **Princip kontinuity právních závazků** zajistí, že zavedení eura nemůže být důvodem k jakýmkoliv jednostranným změnám v již uzavřených právních

¹⁶ Obecný zákon by měl nabýt platnosti alespoň 18 až 24 měsíců před tím, než bude zavedena nová měna, přičemž účinnosti nabyde právě dnem zavedení eura. Navzdory tomu bude u některých ustanovení Obecného zákona potřeba zajistit nabytí účinnosti mnohem dříve. [29]

vztazích. Stejně tak nelze z důvodu zavedení eura měnit obsah závazků, které byly v právních vztazích stanoveny.

- **Princip předcházení zvyšování cen** by měl zajistit, aby nedocházelo k neoprávněnému navyšování cen v souvislosti s přijetím nové měny.
- **Princip nepoškození občana** znamená, že veškeré platby, které plynou od občanů do veřejných rozpočtů, budou zarovnávány směrem dolů, zatímco platby plynoucí k občanům, budou zarovnány směrem nahoru. Díky tomuto opatření by zavedení eura mělo mít na všechny subjekty neutrální dopad.
- **Princip zaokrouhlování** stanoví, že k zaokrouhlení dojde vždy až u konečné částky, nikoli u jednotlivých mezičástek. O vhodnosti uvedení tohoto principu v Obecném zákoně se ale stále diskutuje.

Nezbytnou součástí Obecného zákona bude také stanovení pravidel pro duální cirkulaci a duální označování cen. Zákon závazně určí první a poslední den trvání období duální cirkulace, během něhož budou mít vymezené subjekty povinnost přijímat platby ve stávající národní měně, ale vydávat nazpět bankovky a mince výhradně v měně nové. Během půlročního období duálního označování cen by se občané měli dostatečně zorientovat, a zároveň by je toto opatření mělo přinutit navyknout si používat euro jako oficiální platidlo.

Se zavedením nové měny bude muset dojít ke konverzi peněžních prostředků na bankovních účtech klientů. O podmínkách konverze musí být klienti včas informováni, k čemuž příslušné instituce zaváže právě Obecný zákon. Ten v neposlední řadě také stanoví podmínky pro zajištění výměny oběživa, přeměnu jmenovité hodnoty cenných papírů nebo pravidla pro úpravu účetnictví poté, co v České republice dojde k zavedení eura. [29]

Významnými změnami projde v budoucnu i ČNB, proto je téměř nutností přijetí nového **Zákona o ČNB**, který specifikuje požadavky na centrální banku, coby budoucí součást Eurosystemu. [44] Vytvořený zákon by měl stanovit, nakolik se ČNB ve své nové pozici bude podílet na udržování cenové stability a jakým způsobem bude provádět v České republice měnovou politiku ESCB. Zákon také upraví podmínky pro výdej eurových bankovek a mincí a stanoví metody, jakými se budou shromažďovat statistické informace nezbytné k zajištění přidělených úkolů. [49]

Poslanecká sněmovna České republiky se na návrhu tohoto zákona shodla již v květnu 2010, prezident Václav Klaus však zákon vetoval. Prezident odmítal zejména koexistenci dvou takovýchto zákonů v jednom čase. Poté, co by vstoupil v platnost nový zákon (v podobě, v jaké byl navrhován), by totiž i nadále platil zákon starý. Dalším problémem návrhu byla podle Klause nedostatečná úprava majetkových poměrů ČNB vzhledem ke státu a jeho rozpočtu. Dokonce právně sporné se Klausovi jevílo zavedení změn takového rozsahu, aniž by byly provedeny potřebné změny v Ústavě ČR. [40]

Ačkoli Zákon o ČNB stále nemá příliš vhodnou podobu, v každém případě nabyde účinnosti v den přistoupení České republiky k eurozóně. [44]

4.1.1 Harmonogram legislativních prací

Aby všechny změny proběhly hladce a vše bylo v den zavádění nové měny připraveno, byl sestaven harmonogram legislativních prací. Základním bodem, k němuž je celý harmonogram vztahován, je dosud neurčené datum přistoupení České republiky k eurozóně.

Proces legislativních prací je zahájen sestavením seznamu závazných právních předpisů v působnosti jednotlivých rezortů. Tyto práce mohou být zahájeny již nyní, nejpozději však musí začít 36 měsíců a skončit 32 měsíců před zavedením eura.

Poté následují analýzy, jejichž cílem je rozhodnout o dopadech zavedení nové měny v souvislosti s právními předpisy. Tam, kde právní předpis uvádí částky, bude potřeba určit, jakým způsobem dojde k jejich úpravě (viz Úprava peněžních částek).

V termínu 24 měsíců před datem zavedení eura dojde ke zpracování paragrafového znění novel právních předpisů. Na tuto práci mají příslušné orgány vyčleněno maximálně 6 měsíců, a poté následuje tzv. mezirezortní připomínkové řízení. Během tohoto půl roku předkládají jednotlivé rezorty své návrhy k připomínkám, ačkoli přepočítací koeficient není dosud znám a konkrétní částky uvedené v právních předpisech tak nemohou být přepočteny. Přepočítací koeficient bývá uveřejňován teprve v roce, který předchází zavedení eura, a tak není možné čekat s těmito náročnými pracemi až na oficiální oznámení koeficientu.

Návrhy novelizací, které se týkají měnové oblasti, musí být před svým schválením konzultovány s ECB. Zatím není zcela jasné, zda se v případě České republiky tato

povinnost týká celého Změnového zákona, a zda bude možné konzultovat i neúplné návrhy jednotlivých zákonů. Celá procedura musí být v každém případě dokončena maximálně během tří měsíců, tj. nejpozději 9 měsíců před dnem zavedení nové měny.

Ihned po oznámení oficiálního přepočítacího koeficientu, budou doplněny jednotlivé částky do paragrafových znění návrhů právních předpisů. Vzhledem k tomu, že by se mělo jednat pouze o rutinní práci, je na tuto činnost vymezeno pouze 10 dní. Dopracované novelizace jsou následně předloženy Vládě České republiky, která nejpozději do 4 měsíců před zavedením eura projedná a schválí návrhy Změnového zákona. Jakmile je návrh schválen vládou, je postoupen Poslanecké sněmovně a po jejím vyjádření se dále předkládá Senátu. Parlament České republiky by měl ukončit projednávání nejpozději 2,5 měsíce před datem zavedení eura. Nejpozději s měsíčním předstihem musí být Změnový zákon opatřen podpisem Prezidenta republiky a uveřejněn ve Sbírce zákonů.

Vzhledem k vzájemné provázanosti Změnového a Obecného zákona by měly legislativní práce probíhat ve vzájemném souladu. [44] S přípravou Obecného zákona bude potřeba začít minimálně tři a půl roku před samotným zavedením eura. Včasné započetí příprav umožní zajistit, aby Obecný zákon mohl kdykoli plynule reagovat na aktuální vývoj. [29] V době zahájení analýzy právních předpisů, tj. 32 měsíců před zavedením eura, by měl Obecný zákon již být na konci mezirezortního připomínkového řízení. Tento termín byl stanoven jako klíčový, a proto jsou od něj odvíjeny veškeré naplánované legislativní práce. [44]

Doporučená časová posloupnost jednotlivých legislativních prací, která zohledňuje vzájemnou provázanost příprav Obecného a Změnového zákona, je přehledně shrnuta v níže uvedené tabulce (viz. Tab. č. 5).

Tab. č. 5: Postup legislativních prací

	Trvání	Dokončeno nejpozději (před zavedením eura)
Příprava paragrafového znění zákona	3 měsíce	35 měsíců
Vnitřní připomínkové řízení	1 měsíc	34 měsíců
Mezirezortní připomínkové řízení (včetně vypořádání)	2 měsíce	32 měsíců
Konzultace ECB	2 měsíce	30 měsíců
Legislativní rada vlády	2 měsíce	28 měsíců
Projednávání a schválení návrhu zákona vládou a zpracování vládního návrhu zákona	1 měsíc	27 měsíců
Projednávání zákona Parlamentem	7 měsíců	20 měsíců
Prezident, Sbírka zákonů	1 měsíc	19 měsíců
Nabytí platnosti Obecného zákona		18 měsíců

Zdroj: Příprava právního prostředí na zavedení eura v ČR [44], vlastní zpracování, 2012

4.2 ESCB a ECB

Každá země přistupuje se vstupem do poslední fáze HMU na realizaci společné měnové politiky. Jednotná monetární politika je zakotvena ve Smlouvě o založení Evropského společenství a také ve Statutu Evropského systému centrálních bank a Evropské centrální banky, z jehož podstaty byla založena ECB, která se stala hlavní součástí ESCB a Eurosystemu. [8]

Hlavním úkolem ESCB, jehož členem je kromě ECB všech 27 národních centrálních bank zemí EU, je pečovat o stabilitu měny a také udržovat stabilní monetární politiku. Na národní úrovni se o plnění tohoto úkolu obvykle stará centrální banka, coby vysoce nezávislý orgán, který se snaží o rovnováhu mezi ekonomickým růstem a stabilní cenovou hladinou. Členské země eurozóny však mají odlišnou ekonomickou úroveň, takže realizace jednotné měnové politiky je mnohem náročnější. Z tohoto důvodu jsou pravomoci národních centrálních bank do určité míry omezovány.

Existují dva základní principy, na nichž v rámci ESCB funguje spolupráce. Prvním z nich je **princip subsidiarity**, jehož smyslem je popsat vzájemné vztahy mezi členskými a nečlenskými státy eurozóny, a dále **princip decentralizace**, který řeší vnitřní uspořádání Eurosystemu. Efektivní realizace společné měnové politiky vyžaduje rozdělení pravomocí mezi centrum, za nějž je v tomto případě považována ECB, a mezi periferní oblasti, které spoluvytváří národní centrální banky.

ECB působí jako hlavní koordinační orgán ESCB, národní centrální banky ale mají také možnost podílet se na rozhodovacích procesech. V rámci ECB fungují tři orgány, které se přímo účastní řízení ESCB – Rada guvernérů, Výkonná rada a Generální rada ECB. **Rada Guvernérů** je složena z guvernérů národních centrálních bank států měnové unie, a dále z šesti členů Výkonné rady. Nese odpovědnost za měnovou politiku eurozóny, tj. reguluje výši úrokových sazeb, emisi peněz a odpovídá za vnitřní fungování ECB. Rozhodování probíhá formou většinového hlasování, což znamená, že k velikosti členského státu se nijak nepřihlíží a státy tedy mohou bez rozdílu ovlivňovat výsledek. [45]

Výkonná rada je šestičlenná a zasedá ve složení prezident ECB, viceprezident ECB a čtyři další zástupci, na jejichž působení v Radě se shodly vlády zemí eurozóny. Jedná se o stabilní orgán, který připravuje podklady pro jednání Rady guvernérů, aplikuje její rozhodnutí v praxi a zajišťuje výkon pravomocí, které na ni byly přeneseny. [23] Mimo jiné také řídí běžnou činnost ECB. [48]

Generální rada ECB zprostředkovává kontakt mezi Eurosystemem a centrálními bankami ostatních států EU. Členem této Rady je vždy prezident ECB, viceprezident ECB, a dále guvernéři národních centrálních bank všech států EU. [23] Hlavní pracovní náplní Generální rady je řídit činnosti, které plynou z důvodu neúčasti některých států EU v měnové unii. Existence tohoto orgánu je pouze přechodná, poté, co všechny členské země EU přistoupí k eurozóně, bude Generální rada rozpuštěna. [17]

S postupným rozšiřováním EU vznikají obavy z toho, že vliv Výkonné rady na výsledek rozhodovacích procesů by mohl začít slábnout. Jestliže k měnové unii přistoupí všechny státy EU, mohly by vznikat koalice malých zemí, jež by bylo velmi obtížné přehlasovat. Kromě toho existují obavy, že dojde k nežádoucímu prodloužení rozhodovacího procesu. Řešením by do budoucna mohlo být omezení počtu členů, kteří by disponovali hlasovacím právem, anebo kdyby se malým zemím umožnilo zvolit pouze jednoho

zástupce. Třetí navrhovanou možností je omezení hlasovacího práva pouze na členy Výkonné rady, tento návrh se však ukázal jako politicky nepřijatelný a schváleny byly tedy jen první dva.

ECB disponuje poměrně vysokou mírou nezávislosti, což jí umožňuje lépe udržovat stabilní cenovou hladinu. Jak ale bylo již jednou řečeno, realizace monetární politiky v rámci měnové unie je podstatně ztížena rozdílnou ekonomickou úrovní jednotlivých členských zemí. „*Snaha ECB o cenovou stabilitu a stimulaci hospodářského růstu v relativně nekonzistentním prostředí HMU naráží na problém vzniku asymetrických šoků*“ [29, str. 348]. Státy totiž zavěsí svou měnu na celý koš měn, popřípadě měnu jiného státu, a tak dojde k tomu, že slabší státy budou postupně přejímat monetární politiky silnějších států. Ekonomika slabého státu se tak odchýlí od svého optima a členství v HMU pro ni bude nevýhodné. Na druhou stranu je potřeba zdůraznit, že nelze jednoznačně říci, že by ECB nechávala působení asymetrických šoků vždy úplně bez povšimnutí.

4.3 Pozice ČNB v přípravě ČR na členství v HMU

V České republice dohlíží na finanční trh ČNB, a to na základě zmocnění daného Ústavou České republiky. ČNB hospodaří na stejném principu jako ECB, tj. podle tzv. německého modelu bankovníctví, což znamená, že centrální banka je naprosto nezávislým orgánem, jehož hlavním cílem je zajištění stability cenové hladiny. [23]

K zajištění cenové stability má centrální banka na výběr celkem ze čtyř možností, a to buď režim s implicitní nominální kotvou, cílování peněžní zásoby, cílování měnového kurzu, anebo **cílování inflace**. ČNB používá od roku 1998 poslední z uvedených způsobů, což v praxi znamená, že banka vymezí toleranční pásmo, v němž se inflace může pohybovat. Smyslem je zajistit vývoj inflace tak, aby nedocházelo k jejímu přílišnému odchylování od stanoveného inflačního cíle. [4] Cílování inflace je poměrně častým způsobem zajišťování cenové stability, k jehož využití se přiklání také ECB. Pro Českou republiku jsou tyto shodné preference velmi výhodné, neboť jsou předpokladem toho, že nebude docházet k rozporům mezi ČNB a ECB. [23]

Každá centrální banka, která se stane součástí ESCB je povinna upsat podíl na základním kapitálu ECB. Národní centrální banky, které jsou součástí Eurosystemu, se zavázaly ke splacení svého podílu na základním kapitálu v plné výši. [9] Například pro

ČNB, která není součástí měnové unie, je stanoveno splacení podílu v celkové výši 7,5%. [16]

Dokud Česká republika nepřijme euro, nemá guvernér ČNB nárok na členství v Radě guvernérů, má právo účastnit se pouze Generální rady ECB. Vzhledem k tomu, že Česká republika není členem eurozóny, plyne zatím pro ČNB pouze povinnost podávat statistické informace, a dohlížet nad pobočkami českých bank operujících v zahraničí. Individuální monetární politika ČNB však se vstupem do HMU zanikne, a česká centrální banka se začne řídit Maastrichtskou smlouvou a statutem ECB.

Ačkoli se může zdát, že po přijetí jednotné měny bude existence ČNB ztrácet na významu, ve skutečnosti tomu tak vůbec není. Dojde pouze k částečnému omezení některých pravomocí a k přesměrování aktivit banky do jiných oblastí.

Národní centrální banka obvykle řídí platební systém v zemi a výdejem bankovek a mincí zajišťuje bezproblémový platební styk. Po vstupu do měnové unie, bude ČNB pověřena ražbou mincí pro potřeby České republiky, ovšem o tom, zda jí bude svěřena také emise bankovek, rozhodne až ECB. [23]

Se zánikem koruny zanikne jak monetární, tak kurzová politika. Kurzová politika se stane předmětem společného zájmu zemí EU. Řízení kurzové politiky bude pro ČNB ještě náročnější poté, co ECB spolu s ČNB uzavřou dohodu o účasti České republiky v kurzovém mechanismu ERM II. Na českou centrální banku budou ze strany ECB kladeny poměrně vysoké nároky související s udržováním měnového kurzu ve vymezeném pásmu. [16]

ČNB bude i nadále umožněno podílet se na cizoměnových operacích a na operacích volného trhu, její činnost však bude vždy plně podřízena ECB. [23] V pravomoci banky zůstane i tvorba devizových rezerv, vznikne jí pouze nová povinnost převádět stanovenou část těchto rezerv do ECB. Kromě toho bude národní centrální banky i nadále navazovat a udržovat vztahy s nečlenskými zeměmi a mezinárodními organizacemi. [16]

Z výše uvedeného je patrné, že ČNB vstupem do eurozóny rozhodně nepřijde o všechny své rozhodovací pravomoci. Dojde pouze k některým úpravám, které jsou nezbytně nutné, aby mohla být v rámci měnové unie snadněji realizována společná monetární politika.

5 Náklady a přínosy členství v eurozóně

Přijetí společné evropské měny je pro každý členský stát událostí velkého významu, která navždy ovlivní životy všech jeho obyvatel. V případě České republiky tomu rozhodně nebude jinak a datum zavedení eura se jistě stane důležitým mezníkem v historii naší země. Vstup do poslední fáze HMU vyvolává vždy řadu diskuzí o výhodnosti či nevýhodnosti tohoto kroku. Obzvláště v kontextu posledních několika let, kdy je osud eura poněkud nahnutý, nabývají debaty o nákladech a přínosech jednotné měny na významu.

Společná měna má celou řadu výhod a nevýhod, které lze členit podle několika různých hledisek, základním měřítkem je přitom dopad na ekonomiku země (zda je přímý, či nepřímý). Tyto jednotlivé skupiny můžeme dále členit také podle toho, jestli se jedná o dopady trvalé, či jednorázové, anebo zda se v ekonomice projeví okamžitě, nebo až po nějaké době. [24]

5.1 Přímé dopady

Přijetí jednotné měny má na ekonomiku řadu dopadů, které by bez zavedení eura vůbec nenastaly. Tyto dopady jsou označovány jako přímé a většinou se projeví již při přechodu na novou měnu. V případě, že národní ekonomika bude zavedením eura ovlivněna příznivě, hovoříme o **tzv. přímých přínosech**, k nimž řadíme omezení kurzového rizika, snížení transakčních nákladů, nižší náklady na obstarání kapitálu a vyšší transparentnost cen. Bližší vymezení jednotlivých přínosů je následující.

Omezení kurzového rizika – Kolísání měnového kurzu má vliv na všechny subjekty, které se účastní obchodu s členskými zeměmi eurozóny. [25] Podnikatelé orientovaní na export mohou být oproti konkurenci znevýhodněni, pokud se jim správně nepodaří odhadnout fluktuaci měnového kurzu. Se zavedením jednotné měny odpadne podnikatelům nutnost zajišťovat se proti kurzovému riziku, ušetřené náklady pak lze použít na efektivnější investice. [42] Občané mohou být při cestách do zahraničí vystaveni kurzovému riziku v těch případech, kdy dochází k apreciaci domácí měny (tj. počáteční hodnota eura je vyšší než konečná). [43] S přijetím eura odpadne občanům nutnost konvertovat měnu, neboť euro, coby mezinárodní měna, je uplatnitelná prakticky v jakékoli zemi na světě. [42] Investoři a veřejná správa jsou nejvíce omezeni kurzovým rizikem tehdy, realizují-li finanční operace v eurech. Bude-li euro pro

investora domácí měnou, veškeré riziko spojené s konverzí měny pochopitelně odpadne. Omezení kurzového rizika se v ekonomice projeví prakticky okamžitě po přijetí eura, kromě toho výsledný efekt omezení je trvalý, což působí na národní ekonomiku velmi pozitivně. Efekt odstranění kurzového rizika vůči euru je také příčinou prohloubení integrace finančních trhů, zvýšení zahraničního obchodu a stabilizace veřejných financí. Můžeme proto říci, že spouštěcím mechanismem veškerých nepřímých přínosů, které plynou ze zavedení společné měny, je právě omezení kurzového rizika. [25]

Snížení transakčních nákladů – V podnikatelském sektoru vyvolává obchodní styk v zahraniční měně transakční náklady, které mohou dosáhnout poměrně vysokých částek. [42] Rozlišujeme tzv. finanční transakční náklady, které jsou spojené se směnnými operacemi, tj. s platbami za obstarání zahraniční měny, a dále s devizovými transakcemi, jejichž podstatnou část tvoří platby za vedení devizových účtů firem. Druhou skupinou jsou administrativní transakční náklady, které jsou vynakládány zejména na správu účetnictví podniku. U transakčních nákladů nedojde v důsledku zavedení společné měny k jejich úplné eliminaci, neboť euro sice přestane být zahraniční měnou, avšak v podnicích budou i nadále realizovat obchody v cizích měnách. Určit objem úspor, které vyvolá přijetí eura, je poněkud obtížné. Významná úspora nákladů se dá očekávat pouze u těch podniků, jejichž obchod probíhá výhradně se zeměmi eurozóny. Úspora nákladů se v ekonomice projeví okamžitě s přijetím jednotné měny a její efekt bude trvalý. [25]

Níže náklady na obstarání kapitálu – Úrokové sazby jsou považovány za klíčový ukazatel nákladů na obstarání kapitálu. Přístup ke kapitálu je podstatně snazší, pokud jsou úrokové sazby nízké. Aby ECB udržela stabilní makroekonomické prostředí, musí zajistit cenovou stabilitu, které je dosahováno prostřednictvím nízké míry inflace; ve střednědobém horizontu to tedy znamená udržet její hodnotu pod hranicí 2%. Předpokládá se, že pokud země vstoupí do eurozóny a převezme společnou měnovou politiku, dojde u ní k poklesu úrokových sazeb. Česká republika má ale dlouhodobě nízké sazby, po přistoupení k měnové unii tak nemůžeme očekávat jejich výrazný pokles. [24] Snížení nákladů na obstarání kapitálu by se v české ekonomice projevilo pravděpodobně až po zvýšení konkurence na finančních trzích, tj. ve střednědobém horizontu. Dopad tohoto snížení by však měl být trvalý. [25]

Vyšší transparentnost cen – Přijetí jednotné měny umožňuje plnou srovnatelnost cen v rámci všech členských států měnové unie. Spotřebitelé tak mohou velmi snadno porovnávat jednotlivé ceny za zboží a služby a hledat tak nejvhodnější alternativu svého nákupu. [43] Využití tohoto potenciálu je však závislé na ochotě spotřebitelů aktivně vyhledávat informace o cenách v jednotlivých zemích, což je časově dosti náročné. Kromě toho může být překážkou také neznalost příslušného jazyka, která bude činit problémy zejména starší generaci občanů. Zvýšení konkurenčního tlaku může vést k vzájemnému sblížení cenových hladin uvnitř eurozóny. Větší transparentnost cen se však dá očekávat spíše v oblasti zboží, neboť služby jsou mezinárodně obchodovatelné jen zčásti, anebo vůbec. Ze zkušeností stávajících členů eurozóny vyplývá, že ve skutečnosti v důsledku zavedení eura k žádnému výraznému sblížení cen, popřípadě k jejich poklesu, nedošlo. Efekt vyšší cenové transparentnosti sice bude trvalý, přínos pro ekonomiku země ale bude zpočátku velmi mírný. K plnému projevení transparentnosti cen dojde až v dlouhodobém horizontu. [25]

Přijetí společné měny může bezprostředně vyvolat v národní ekonomice také negativní dopady, v tom případě pak hovoříme o **tzv. přímých nákladech**, mezi něž nejčastěji zařazujeme ztrátu autonomní měnové politiky, bezprostřední růst cenové hladiny, administrativní a technické náklady přechodu na euro a specifické náklady bankovního sektoru. Bližší vymezení jednotlivých negativních vlivů je opět uvedeno níže.

Ztráta autonomní měnové politiky – Aby centrální banka mohla zajistit makroekonomickou stabilitu země, využívá nástroje monetární a kurzové politiky (např. úrokové sazby, měnový kurz, peněžní zásobu apod.). Tyto nástroje se mění nejčastěji v důsledku vlivů, které v ekonomice nastaly bez předešlých očekávání. Po vstupu České republiky do eurozóny ztratí ČNB v důsledku zániku české koruny svou kurzovou politiku. Převzetí měnové a kurzové politiky Eurosystemu nijak neohrozí stabilitu země, zatímco výskyt šoků (ať už budou vnitřní, nebo vnější) by ji mohl výrazně narušit. Na národní úrovni ovlivňuje dopady asymetrických šoků (tj. šoků, které neovlivňují stát jako celek, ale jen jeho části) centrální banka prostřednictvím pohybu úrokových sazeb, anebo pomocí devalvace národní měny. Ve chvíli, kdy v roli národní ekonomiky bude vystupovat celá eurozóna a Česká republika se stane jen dílčí částí, ECB nebude dopad asymetrických šoků nijak kompenzovat. Případná devalvace eura, nebo snížení klíčových úrokových sazeb totiž není pro ECB

výhodná, pokud se problém týká jen malého počtu členských zemí. Postižený stát je tak odkázán buď na nástroje fiskální politiky, které jsou ale značně omezovány prostřednictvím Paktu stability a růstu, anebo na automatické vyrovnávací mechanismy, které v rámci EU z důvodu rigidity¹⁷ trhů práce nejsou příliš spolehlivé. Z tohoto důvodu je potřeba, aby země před vstupem do eurozóny dosáhla dostatečného stupně hospodářské sladění se zeměmi měnové unie. Hospodářské cykly v České republice se od roku 2003 spíše vzdalují od eurozóny, což znamená, že země je vystavena poměrně vysokému riziku výskytu asymetrických šoků. Z tohoto pohledu tedy nejsme na vstup do měnové unie zatím připraveni. [25] Nutno ale také podotknout, že analýzy dopadu ztráty autonomní měnové politiky po vstupu České republiky do měnové unie, které provedl MMF, nepoukazují na žádné výrazné nebezpečí pro českou ekonomiku. Jednotlivá hodnocení připravenosti na vstup do eurozóny se tedy z tohoto pohledu poměrně rozcházejí. [24]

Bezprostřední růst cenové hladiny – Spotřebitelé se nejčastěji obávají, že po přijetí jednotné měny dojde k náhlému jednorázovému navyšování cen. Zdrojem těchto obav se stalo subjektivní vnímání růstu cen občanů jednotlivých zemí, které již přechod na euro uskutečnily. Ačkoli statistiky neprokazují, že by skutečně došlo k rapidnímu růstu cenové hladiny v těchto zemích, někteří občané tento pocit měli. V této spojitosti hovoří ekonomové o **tzv. vnímané inflaci**, která vyjadřuje inflaci, již občané subjektivně vnímají. [31] V České republice byl v roce 2007 proveden průzkum veřejného mínění, z jehož výsledku jasně plyne, že také převážná většina dotazovaných Čechů (konkrétně 79%) je přesvědčena, že po přijetí eura dojde k růstu cen. [25] Ekonomové však přišli s vysvětlením, proč je tak výrazný rozdíl mezi skutečně naměřenou a vnímanou inflací v nových členských státech eurozóny. Dle jejich názoru dochází ke vzniku rozdílu ze čtyř důvodů. Prvním z nich je obecně platný fakt, že **obyvatelé jsou citlivější spíše na růst cen, než na jejich pokles**. Statistiky zaznamenaly růst cen zboží každodenní spotřeby, zatímco ceny zboží dlouhodobé spotřeby klesaly. Protože ale spotřebitelé podstatně více vnímají zdražení u základních položek spotřebního koše, mají tendenci převádět tento negativní dojem také na ostatní zboží.

Druhým důvodem může být to, že **spotřebitelé mají ve zvyku připisovat zvýšení cen vždy pouze zavedení eura**. Běžný spotřebitel si často neuvědomuje, že zvýšení cen

¹⁷ tj. nepružnosti mezd směrem dolů

může způsobit také vliv naprosto jiných faktorů. Kupříkladu se může jednat o důsledek zvyšování nepřímých daní, anebo o důsledek oslabení měnového kurzu.

Jako třetí důvod zmiňují ekonomové **chybné srovnávání cen před a po zavedení eura**. Spotřebitelé stále udržují v paměti ceny uváděné v národní měně, které platily v době zavádění eura a mají tendenci porovnávat s nimi aktuální ceny vyjádřené v eurech. Vzhledem k tomu, že aktuální ceny podléhají běžné inflaci, není toto srovnávání relevantní. Velmi často se pocit setrvalé vysokých cen projevuje u zboží dlouhodobé spotřeby, a to zejména u nemovitostí.

Posledním důvodem nezvykle velkého rozdílu mezi vnímanou a skutečnou inflací je podle ekonomů **vliv médií**. Velmi často se nové členské země měnové unie setkávaly s tím, že v době po zavedení eura média chybně interpretovala vývoj inflace a umožnila tak rozšíření zkreslených představ o vlivu eura na růst cenové hladiny. Vnímaná inflace je problémem, kterému vlády členských zemí věnují značnou pozornost. Jak ale ukazují zkušenosti jiných zemí, lze tento problém úspěšně řešit. Například při vstupu Slovenska do eurozóny byla u obchodníků a některých dalších vybraných subjektů stanovena povinnost duálně označovat ceny a peněžní částky. Toto opatření úspěšně vyvrátilo obavy z urychlení růstu cenové hladiny, které by způsobilo přijetí eura. [31]

Administrativní a technické náklady přechodu na euro – Přechod na novou měnu bude od tržních subjektů vyžadovat okamžité vynaložení značné peněžní částky. [24] Subjekty budou muset přizpůsobit své informační systémy, které běžně využívají v účetnictví, daňovém poradenství nebo při fakturaci. Zaměstnanci, kteří během své práce manipulují s penězi, budou muset být vyškoleni v oblasti správného rozlišování pravosti nových bankovek. Vláda vynaloží velký objem prostředků na zajištění informační a komunikační kampaně spojené s přijetím eura. Podnikatelům zase vzniknou značné náklady související se zajištěním přetisknutí veškerých materiálů, v nichž jsou uvedeny konkrétní peněžní částky atd. Česká republika již jednu zkušenost s přechodem na jinou měnu má, a to z roku 1993, kdy při svém vzniku zaváděla českou korunu. Přijetí eura však bude z podstaty věci mnohem komplikovanějším procesem.

Specifické náklady bankovního sektoru – Bankovní sektor samozřejmě pocítí administrativní a technické náklady zaváděcího procesu, kromě nich se ale bude potýkat také s některými specifickými náklady. Jednorázový charakter budou mít náklady spojené s výrobou a následnou distribucí eurooběživa a se stažením národní měny

z oběhu. Vzhledem k tomu, že po zavedení eura dojde ke značnému omezení objemu devizových operací, bude se bankovní sektor potýkat s trvalým poklesem příjmů z těchto obchodů. Výsledný vliv na ekonomiku však nebude nijak negativní, neboť náklady vznikající bankovnímu sektoru uspoří na druhé straně ty subjekty, které by za realizaci devizových operací bance musely zaplatit.

5.2 Nepřímé dopady

Přímé dopady, které byly vyvolány přijetím nové měny, mohou ve střednědobém nebo dlouhodobém horizontu zapříčinit vznik dalších faktorů, které následně ovlivní národní ekonomiku. V takovém případě hovoříme o nepřímých dopadech. Pokud mají nepřímé dopady v zásadě pozitivní vliv, jedná se o **tzv. nepřímé přínosy**, mezi něž zařazujeme většinou růst zahraničního obchodu, příliv zahraničních investic a stabilizaci veřejných financí. Podrobnější specifikace jednotlivých přínosů je následující. [25]

Růst zahraničního obchodu – Zavedení společné měny na jedné straně způsobí omezení kurzového rizika, na straně druhé však dochází ke ztrátě kurzového přizpůsobovacího mechanismu. [24] Podle statistik překračuje průměrný růst HDP v České republice v dlouhodobém horizontu průměrné tempo růstu eurozóny, což má vliv na posilování koruny vůči euru. Silnější domácí měna ale působí negativně na český export do členských zemí měnové unie, což způsobuje ztrátu konkurenceschopnosti českých exportérů. S přijetím jednotné měny bude v České republice nominální měnový kurz zafixován na euro, díky čemuž začnou tuzemští exportéři získávat svou konkurenceschopnost nazpět. Průzkumy ukazují, že vlivem eura dochází k nepatrnému růstu zahraničního obchodu mezi členskými státy měnové unie; za pozitivní lze zároveň považovat, že euro nepůsobí na pokles obchodu se státy vně eurozóny. [25]

Příliv zahraničních investic – Přijetím eura dojde k lepší integraci finančních trhů, a to v důsledku eliminace kurzového rizika. Přechodem na euro totiž padne bariéra volného pohybu kapitálu, takže kapitál bude moci být snadněji a hlavně levněji přesouván z jedné země do druhé. Vlivem zavedení eura lze očekávat v nově přístupujících zemích nárůst přeshraničního toku finančních prostředků, ačkoli jej nelze empiricky jednoznačně prokázat. [24] K výraznému zvýšení tvorby hrubého fixního kapitálu došlo

prokazatelně pouze v Německu, k mírnému růstu pak ještě v Itálii a Rakousku. Případný nárůst investic tak nelze přisuzovat pouze zavedení eura.

Stabilizace veřejných financí – Měnová integrace přispívá k mobilitě kapitálu, přímý vliv na daňovou soustavu však není z hlediska ekonomické teorie prokazatelný. Vstup první vlny zemí do poslední fáze HMU neprokázal, že by z důvodu přechodu na jednotnou měnu docházelo ke zvyšování daňových sazeb. Zavedení eura ovlivní daňovou politiku spíše snahou členských států plnit konvergenční kritéria a naplňovat podmínky, které zemím eurozóny stanovuje Pakt stability a růstu. Ve střednědobém i dlouhodobém horizontu je požadováno omezování rozpočtových výdajů; tlak je vyvíjen zejména na snižování mandatorních výdajů veřejných rozpočtů. Vzhledem k tomu, že stav rozpočtových výdajů se nevyvíjí ve vztahu k rozpočtovým příjmům příliš příznivě, lze po přijetí eura očekávat pokles výdajů na sociální dávky a konečnou spotřebu vlády. Stabilizace veřejných rozpočtů však může být ovlivněna také důchodovou reformou či demografickým vývojem.

Pokud mají nepřímé dopady negativní vliv na národní ekonomiku, hovoříme o **tzv. nepřímých nákladech**. Nejčastěji se ve spojitosti s nepříznivým vlivem na ekonomiku zmiňuje pouze jeden nepřímý dopad, a to je dlouhodobý růst cenové hladiny, jehož podstata je uvedena níže. [25]

Dlouhodobý růst cenové hladiny – Dopad na cenovou hladinu je jedním z nejobávanějších vlivů zavedení eura, který podporuje argumenty pro co možná největší oddálení přístupu k eurozóně. Přijetím jednotné měny dojde k vzájemnému vyrovnávání cenových hladin přistupujících i současných členských zemí měnové unie. K cenovému přiblížení může obecně dojít prostřednictvím tzv. inflačního diferenciálu, anebo přes zhodnocení nominálního měnového kurzu. Po zavedení eura ovšem přestane měnový kurz fungovat jako vyrovnávací nástroj, čímž se automaticky posílí vliv inflace, coby druhého nástroje. [24]

Obecně se můžeme setkat se třemi druhy inflace – pádivou, neočekávanou a nerovnoměrnou. **Pádivá inflace** má velmi negativní vliv na budoucí vývoj ekonomiky, protože způsobuje odliv investic ze země a nemotivuje podnikatelské subjekty k podstupování rizika. **Neočekávaná inflace** je zdrojem nejistoty, která pak může vyvolávat vysoká inflační očekávání. Tento druh má vliv na nerovnoměrnou distribuci důchodů, mimo jiné snižuje také informační schopnost cen. Negativní dopady

se projevují také v případě **nerovnoměrné inflace**, při níž ceny některých výrobků rostou rychleji než jiné. Typicky tak může dojít ke zvyšování cen základních potravin, zatímco ceny spotřebního zboží stagnují.

Bez ohledu na druh je důležitá spíše otázka, zda je inflace způsobená přechodem na novou měnu negativním vlivem. Skutečnou výši inflace ovlivní v České republice v období po zavedení eura jednak proces dohánění ekonomické úrovně ostatních zemí eurozóny, jednak to budou další obtížně predikovatelné faktory. Některé faktory, které budou působit i po zavedení společné měny, ovlivňují cenovou hladinu již nyní, přičemž je velmi pravděpodobné, že intenzita jejich působení se po přijetí eura ještě zesílí. Z dlouhodobého hlediska je velmi obtížné vymezit a následně odhadnout dopady na cenovou hladinu vyvolané změnou měny. [25]

5.3 Náklady vs. přínosy

Jak je patrné, přijetí společné evropské měny s sebou nese řadu rizik, ale také řadu pozitivních efektů. Lidé se nejčastěji obávají toho, že zavedení eura způsobí neopodstatněný růst cen zboží a služeb a občanům se tak zvýší životní náklady. Jak jsme si ale ukázali, představy o růstu cenové hladiny vyvolané přijetím nové měny nejsou mnohdy příliš relevantní, neboť názor spotřebitele na cenovou úroveň bývá zkreslen v důsledku nedostatečné informovanosti. Z dlouhodobého hlediska pravděpodobně skutečně dojde k mírnému navýšení inflace, která bude zčásti způsobena integrací do měnové unie. Je ale potřeba si uvědomit, že míra inflace je ovlivňována také řadou jiných faktorů, které se projevují bez ohledu na přechod na jinou měnu.

Ztráta individuální monetární politiky ČNB bývá často zmiňována jako významné negativum spojené s přijetím eura. Vznikají obavy z toho, že se česká centrální banka stane zbytečnou institucí a bude plně nahrazena ECB. I tady je však nutno podotknout, že se jedná spíše o jakýsi mýtus mezi občany, neboť ČNB rozhodně neztratí své pravomoci úplně. Dojde pouze k jejich korekci s cílem usnadnit realizaci měnové politiky eurozóny. Kromě toho, národní banka České republiky se již při vstupu do EU zapojila do spolupráce s ECB a již nyní se účastní plnění některých pracovních úkolů v rámci společné monetární politiky. Vyšší integrační snahy tedy jasně nevedou k omezování významu existence národní centrální banky.

Je ale potřeba dát za pravdu, že přijetí eura negativně ovlivní finanční stránku věci. Zaváděcí proces je bezpochyby finančně velmi náročný, ať už pro podnikatelský, veřejný či bankovní sektor. K dobru lze připsat snad jen to, že část nákladů, které bude potřeba vynaložit, má spíše jednorázový charakter, tudíž nezatíží subjekty natrvalo. Trvalý dopad dolehne nejspíše pouze na bankovní sektor, kterému z důvodu přijetí eura odpadnou významné příjmy z devizových operací.

Rozhodně pozitivní vliv na národní ekonomiku bude mít odpadnutí kurzového rizika, které v současnosti znevýhodňuje české exportéry vůči zahraničí. Jejich konkurenceschopnost je v současnosti nižší, než by mohla být, kdybychom přijali euro. Kromě toho, jsou čeští exportéři nuceni provádět nákladné zajišťovací operace proti kurzovému riziku. Uvážíme-li tyto faktory, přechod na společnou měnu nese pro obchodníky řadu výhod.

Spotřebitelé jistě také velmi ocení, když jim s přijetím eura odpadnou starosti s konverzí měny v případě, že budou chtít vycestovat ze země. Euro je dnes v pozici mezinárodní měny, kterou lze použít takřka po celém světě. Mimo jiné je nespornou výhodou to, že s jednotnou měnou se pro občany stanou ceny zboží srovnatelnějšími, než tomu bylo dříve, takže již nebude potřeba složitě přepočítávat hodnotu jednotlivých položek.

Toto je výčet pouze těch nejčastějších nákladů a přínosů jednotné měny. Uvážíme-li ale jejich podstatu, dojdeme k závěru, že přijetí eura má spíše pozitivní, než negativní účinky na národní ekonomiku. Na cestě ke společné evropské měně je však potřeba si uvědomit, že i navzdory tomu, že pozitivní vlivy převažují, bude potřeba na svou stranu získat také občany. Přijetí eura totiž bude za každých okolností velmi obtížné, pokud nebude mít současnou podporu veřejnosti a státu.

Závěr

Cílem této práce bylo zhodnotit, jaké náklady a přínosy jsou spojovány s přijetím jednotné evropské měny. K tomu, abychom správně porozuměli problematice přijetí eura, bylo potřeba se nejprve seznámit s vývojem evropských integračních snah, jejichž počátek sahá až do období po druhé světové válce. Evropa urazila velký kus cesty, než se jí podařilo vytvořit integrační celek v podobě EU; vstupem první vlny zemí do poslední fáze HMU bylo dosaženo vrcholu veškerých integračních snah evropských států. V současné době je členem EU celkem 27 zemí, z nichž 17 se účastní také měnové unie. O významu tohoto uskupení tedy rozhodně nemůže být pochyb.

Česká republika je členem EU od roku 2004, dosud se však k měnové unii nepřipojila. V současnosti ani není stanoveno konkrétní datum, kdy by k tomuto kroku mělo dojít, nicméně i bez znalosti data přistoupení je důležité, abychom se snažili plnit stanovená maastrichtská kritéria. Jak bylo názorně ukázáno, cenová stabilita nečinila České republice v posledních letech, s výjimkou všeobecně krizového roku 2008, žádné potíže. Vzhledem k tomu, že úroveň dlouhodobých úrokových sazeb je již delší dobu pod úrovní eurozóny, nebyl problém ani s plněním tohoto kritéria. Protože jsme ještě nevstoupili do systému ERM II, kritérium směného kurzu se pro Českou republiku zatím nevyhodnocuje. Z provedené simulace centrální parity na úrovni průměrného devizového kurzu koruny k euru je však patrné, že vývoj měnového kurzu by byl v souladu s požadavkem konvergenčního kritéria. Jediné maastrichtské kritérium, které Česká republika nezvládá plnit, je udržitelnost veřejných financí. Český veřejný dluh měl v posledních letech sice rostoucí tendenci, avšak stále se pohyboval pod stanoveným limitem 60% HDP. Schodek veřejných financí se ale podařilo udržet pod hranicí 3% HDP pouze v roce 2007. Pro vstup do eurozóny to bude znamenat nutnost zbrzdit (v lepším případě udržet) růst veřejného dluhu a systematicky se snažit o snížení deficitu veřejných financí.

Přestože Česká republika zatím není připravena na vstup do měnové unie, přípravné procesy bylo zapotřebí zahájit s předstihem. Z hlediska institucionálního zajištění zaváděcího procesu byla ustanovena národní koordinační skupina v čele s národním koordinátorem prof. Ing. Oldřichem Dědkem, CSc. Tato skupina dohlíží na všechny přípravné práce v České republice a hraje významnou roli při komunikaci s veřejností. V rámci příprav bylo rozhodnuto, že euro bude v České republice přijato jednorázově

(tzv. „velký třesk“), čemuž musel být přizpůsoben také harmonogram zaváděcího procesu. Do budoucna bude potřeba ještě vyřešit, jakým způsobem přistoupí Česká republika k úpravě uváděných peněžních částek.

Problém s peněžními částkami se týká také právních předpisů. Z důvodu přijetí eura budou muset být novelizovány veškeré právní předpisy, které uvádějí konkrétní peněžní částky. Novely veškerých právních předpisů, jichž se změna měny dotkne, budou uvedeny v tzv. Změnovém zákoně. Základní právní aspekty přechodu na novou měnu upraví tzv. Obecný zákon. Příprava těchto stěžejních právních předpisů se prolíná a je potřeba zajistit jejich plný soulad. Legislativní změna velkého významu je plánována také pro Zákon o ČNB. Ačkoli byl jeho návrh již sestaven, prezident Václav Klaus jej s připomínkami vetoval a ke schválení aktuálnější verze dosud nedošlo.

Přijetí eura vyvolává řadu otázek a vzbuzuje v lidech značné obavy, zda je vstup do eurozóny tím správným krokem. Jak bylo ukázáno, tyto obavy velmi často pramení z nedostatečné informovanosti občanů, což by pro Českou republiku mělo být významným poučením při přípravě komunikační kampaně. Rozhodně se nedá popřít, že přijetí jednotné měny s sebou nese řadu nákladů. Srovnáme-li je ale s výhodami, které jednotná měna přináší, dojdeme k závěru, že Česká republika přistoupením k měnové unii spíše získá, než ztratí. Česká veřejnost se vstupem do eurozóny příliš nesouhlasí, dostatečně si však neuvědomuje, že vstupem do EU se Česká republika zavázala euro přijmout. Otázkou tak není, zda Česká republika vůbec euro přijme, ale kdy k tomuto kroku přistoupí.

Seznam tabulek

Tab. č. 1: Průměrná míra inflace měřená pomocí HICP v %.....	23
Tab. č. 2: Dlouhodobé úrokové sazby.....	27
Tab. č. 3: Deficit veřejných financí v poměru k HDP	29
Tab. č. 4: Veřejný dluh.....	31
Tab. č. 5: Postup legislativních prací	45

Seznam obrázků

Obr. č. 1: Plnění kritéria cenové stability ve vybraných letech	24
Obr. č. 2: Vývoj devizového kurzu	26
Obr. č. 3: Plnění kritéria dlouhodobých úrokových sazeb ve vybraných letech.....	28
Obr. č. 4: Schodek veřejných financí	30
Obr. č. 5: Veřejný dluh.....	32
Obr. č. 6: Organizační struktura NKS.....	35
Obr. č. 7: Scénář zavedení eura v České republice	37

Seznam použitých zkratk

Benelux	Souhrnné označení Belgie, Nizozemska a Lucemburska
ČR	Česká republika
ECB	Evropská centrální banka
ECU	Evropská měnová jednotka
EHS	Evropské hospodářské společenství
EMI	Evropský měnový institut
EMS	Evropský měnový systém
EPU	Evropská platební unie
ERM	Evropský mechanismus směnných kurzů
ES	Evropské společenství
ESCB	Evropský systém centrálních bank
ESUO	Evropské společenství uhlí a oceli
ESVO	Evropské sdružení volného obchodu
EU	Evropská unie
Euratom	Evropské společenství pro atomovou energii
HDP	Hrubý domácí produkt
HICP	Harmonizovaný index spotřebitelských cen
HMU	Hospodářská a měnová unie
MMF	Mezinárodní měnový fond
NATO	Severoatlantická aliance
NKS	Národní koordinační skupina pro zavedení eura v České republice
OEEC	Organizace pro evropskou hospodářskou spolupráci
USA	Spojené státy americké

Seznam použitých zdrojů

- [1] BALDWIN, Richard; WYPLOSZ, Charles. *Ekonomie evropské integrace*. Praha: GRADA Publishing, 2008, 480 s., ISBN 978-80-247-1807-1
- [2] *Brettonwoodský měnový systém a jeho pád*. [online internetový magazín] Peníze.CZ, 2012, ISSN 1213-2217 [cit. 8.2.2012] Dostupné z: <<http://www.penize.cz/15899-brettonwoodsky-menovy-system-a-jeho-pad>>
- [3] CIHELKOVÁ, Eva; FRAIT, Jan; ARADZIN, František; MACH, Miloš; BRŮŽEK, Antonín; ŽAMBERSKÝ, Pavel. *Mezinárodní ekonomie II*. 1. vydání, Praha: C. H. BECK, 2008, 258 s., ISBN 978-80-7400-054-6
- [4] Cílování inflace v ČR. *Česká národní banka*. [online] Praha: Česká národní banka, 2003 – 2012, [cit. 19.4.2012] Dostupné z WWW: <http://www.cnb.cz/cs/menova_politika/cilovani.html>
- [5] ČESKÁ NÁRODNÍ BANKA. *Kurzy devizového trhu – měsíční průměry*. [online] © Česká národní banka, 2003 – 2012, [cit. 27.2.2012] Dostupné z WWW: <http://www.cnb.cz/cs/financni_trhy/devizovy_trh/kurzy_devizoveho_trhu/prumerne_mena.jsp?mena=EUR>
- [6] České euromince. *Zavedení eura v České republice*. [online] Praha: Ministerstvo financí České republiky, 2012, Aktualizace 12.4.2012, [cit. 12.4.2012] Dostupné z WWW: <http://www.zavedenieura.cz/cps/rde/xchg/euro/xsl/cr_euro_ceske_euromince.html>
- [7] ČNB rozhodla o ukončení platnosti padesátihaléřových mincí. *Česká národní banka*. [online] Praha: Česká národní banka, 2003 - 2012, [cit. 14.4.2012] Dostupné z WWW: <http://www.cnb.cz/cs/verejnost/pro_media/tiskove_zpravy_cnb/2007/070802_50hal.html>
- [8] ECB, ESCB a Eurosystem. *Evropská centrální banka*. [online] © Frankfurt nad Mohanem: Evropská centrální banka, 2012, [cit. 20.4.2012] Dostupné z WWW: <<http://www.ecb.int/ecb/orga/escb/html/index.cs.html>>
- [9] ECB a ESCB. *Česká národní banka*. [online] Praha: Česká národní banka, 2003 – 2012, [cit. 19.4.2012] Dostupné z WWW: <http://www.cnb.cz/cs/o_cnb/mezinarodni_vztahy/ecb_escb/>

- [10] ECKERT, Daniel. D. *Světová válka měn. Euro, zlato nebo jüan – která z měn se stane nástupcem dolaru?* Praha: GRADA Publishing, 2012, 232 s., ISBN 978-80-247-4099-7
- [11] Economic and financial affairs (Euro banknotes). *European Commission*. [online] © European union, 1995 – 2012, [cit. 12.4.2012] Dostupné z WWW: <http://ec.europa.eu/economy_finance/euro/cash/banknotes/index_en.htm>
- [12] Economic and financial affairs (Euro coins). *European Commission*. [online] © European union, 1995 – 2012, [cit. 12.4.2012] Dostupné z WWW: <http://ec.europa.eu/economy_finance/euro/cash/coins/index_en.htm>
- [13] Euro - úvod. *Evropská centrální banka*. [online] © Frankfurt nad Mohanem: Evropská centrální banka, 2012, [cit. 12.4.2012] Dostupné z WWW: <<http://www.ecb.int/euro/intro/html/index.cs.html>>
- [14] EVROPSKÁ KOMISE. *Jedna měna pro jednu Evropu - Cesta k euru*. [online] Belgie: Evropská komise, 2007, 20 s., ISBN 92-79-04472-9. [cit. 10.2.2012] Dostupné z WWW: <http://ec.europa.eu/economy_finance/publications/publication6730_cs.pdf>
- [15a] EVROPSKÁ CENTRÁLNÍ BANKA. *Konvergenční zpráva – 2004*. [online] © Evropská centrální banka, 2004, ISSN 1725-9592 [cit. 23.2.2012] Dostupné z WWW: <<http://www.ecb.int/pub/pdf/conrep/cr2004cs.pdf>>
- [15b] EVROPSKÁ CENTRÁLNÍ BANKA. *Konvergenční zpráva – prosinec 2006*. [online] © Evropská centrální banka, 2006, ISSN 1725-9592 [cit. 23.2.2012] Dostupné z WWW: <<http://www.ecb.europa.eu/pub/pdf/conrep/cr200612cs.pdf>>
- [15c] EVROPSKÁ CENTRÁLNÍ BANKA. *Konvergenční zpráva – květen 2008*. [online] © Evropská centrální banka, 2008, ISSN 1725-9592 [cit. 23.2.2012] Dostupné z WWW: <<http://www.ecb.int/pub/pdf/conrep/cr200805cs.pdf>>
- [15d] EVROPSKÁ CENTRÁLNÍ BANKA. *Konvergenční zpráva – květen 2010*. [online] © Frankfurt nad Mohanem: Evropská centrální banka, 2010, ISSN 1725-9592 [cit. 23.2.2012] Dostupné z WWW: <http://www.zavedenieura.cz/cps/rde/xbcr/euro/ECB_CON_REP_2010_cs_pdf.pdf>

- [16] Evropský systém centrálních bank – jaké jsou úkoly ČNB? *Česká národní banka*. [online] Praha: Česká národní banka, 2003 – 2012, [cit. 20.4.2012] Dostupné z WWW: <http://www.cnb.cz/cs/faq/evropsky_system_centralnich_bank_jake.html>
- [17] Generální rada. *Evropská centrální banka*. [online] © Frankfurt nad Mohanem: Evropská centrální banka, 2012, [cit. 19.4.2012] Dostupné z WWW: <<http://www.ecb.int/ecb/orga/decisions/genc/html/index.cs.html>>
- [18] Harmonogram zavedení eura v České republice. *Zavedení eura v České republice*. [online] Praha: Ministerstvo financí České republiky, 2012, Aktualizace 18.3.2012, [cit. 18.3.2012], Dostupné z WWW: <http://www.zavedenieura.cz/cps/rde/xchg/euro/xsl/cr_euro_harmonogram_zavedeni.html>
- [19a] Historie integrace EU (1945 – 1949) [online] Euroskop.cz – věcně o Evropě, © 2005 - 2011, [cit. 26.11.2011] Dostupné z WWW: <<http://www.euroskop.cz/8884/sekce/1945-1949/>>
- [19b] Historie integrace EU (1950 – 1957) [online] Euroskop.cz – věcně o Evropě, © 2005 - 2011, [cit. 26.11.2011] Dostupné z WWW: <<http://www.euroskop.cz/8885/sekce/1950-1957/>>
- [19c] Historie integrace EU (80. léta) [online] Euroskop.cz – věcně o Evropě, © 2005 - 2011, [cit. 26.11.2011] Dostupné z WWW: <<http://www.euroskop.cz/8888/sekce/80-leta/>>
- [19d] Historie integrace EU (90. léta) [online] Euroskop.cz – věcně o Evropě, © 2005 - 2011, [cit. 26.11.2011] Dostupné z WWW: <<http://www.euroskop.cz/8889/sekce/90-leta/>>
- [19e] Historie integrace EU (2000 – 2009) [online] Euroskop.cz – věcně o Evropě, © 2005 - 2011, [cit. 26.11.2011] Dostupné z WWW: <<http://www.euroskop.cz/8890/sekce/2000-2009/>>
- [20] Hospodářské a finanční věci (Eurobankovky a euromince). *Evropská komise*. [online] © Evropská unie, 1995 – 2012, [cit. 12.4.2012] Dostupné z WWW: <http://ec.europa.eu/economy_finance/euro/cash/index_cs.htm>

- [21] *Institucionální zajištění zavedení eura v České republice*. [online] Praha: Ministerstvo financí České republiky, 2005, [cit. 18.3.2012] Dostupné z WWW: <http://www.zavedenieura.cz/cps/rde/xbcr/euro/Institucionalni_zajisteni_eura_v_cr.pdf>
- [22] KUNEŠOVÁ, Hana; CIHELKOVÁ, Eva a kol. *Světová ekonomika. Nové jevy a perspektivy*. 2. doplněné a přepracované vydání, Praha: C. H. BECK, 2006, 319 s., ISBN 80-7179-455-4
- [23] LACINA, Lubor a kol. *Měnová integrace. Náklady a přínosy členství v měnové unii*. 1. vydání, Praha: C. H. BECK, 2007, 538 s., ISBN 978-80-7179-560-5
- [24] LACINA, Lubor a kol. *Studie vlivu zavedení eura na ekonomiku ČR*. 2. upravené vydání o podněty z oponentního řízení. [online] Bučovice: Martin Stříž, 2008, [cit. 16.4.2012] Dostupné z WWW: <http://www.mfcr.cz/cps/rde/xbcr/mfcr/Studie_NKS_final_upravena_po_opnenture_31_08_20081.pdf>
- [25] LACINA, Lubor; ROZMAHEL, Petr a kol. *Euro: ano/ne?* 1. vydání. Praha: Alfa Nakladatelství, 2010, 320 s., ISBN 978-80-87197-26-4
- [26a] MINISTERSTVO FINANCÍ ČESKÉ REPUBLIKY. *Národní plán zavedení eura – Slovník základních pojmů*. [online] Vláda ČR, 2007, [cit. 8.3.2012] Dostupné z WWW: <http://www.mfcr.cz/cps/rde/xbcr/mfcr/Narodni_plan_cast_III_verze_10-FV_pdf3.pdf>
- [26b] MINISTERSTVO FINANCÍ ČESKÉ REPUBLIKY. *Národní plán zavedení eura – Základní informace*. [online] Vláda ČR, 2007, [cit. 8.3.2012] Dostupné z WWW: <http://www.mfcr.cz/cps/rde/xbcr/mfcr/Narodni_plan_cast_I_verze_10-FV_pdf.pdf>
- [27] Národní koordinátor zavedení eura v České republice. *Zavedení eura v České republice*. [online] Praha: Ministerstvo financí České republiky, 2012, Aktualizace 11.3.2012, [cit. 11.3.2012] Dostupné z WWW: <http://www.zavedenieura.cz/cps/rde/xchg/euro/xsl/narod_koord_skup_koordinator_cr.html>
- [28] NEUMANN, Pavel; ŽAMBERSKÝ, Pavel; JIRÁNKOVÁ, Martina. *Mezinárodní ekonomie*. Praha: GRADA Publishing, 2010, 160 s., ISBN 978-80-247-3276-3

- [29] *Obecný zákon o zavedení eura v České republice – základní principy*. [online] Praha: Ministerstvo financí České republiky, 2007, [cit. 27.3.2012] Dostupné z WWW: <http://www.zavedenieura.cz/cps/rde/xbcr/euro/Obecny_zakon_o_zavedeni_eura_v_CR_zakladni_principy__pdf.pdf>
- [30] Organizační struktura. *Zavedení eura v České republice*. [online] Praha: Ministerstvo financí České republiky, 2012, Aktualizace 8.4.2012, [cit. 8.4.2012], Dostupné z WWW: <http://www.zavedenieura.cz/cps/rde/xchg/euro/xsl/narod_koord_skup_organ_strukt.html>
- [31] Paradox vnímané inflace. *Zavedení eura v České republice*. [online] Praha: Ministerstvo financí České republiky, 2012, Aktualizace 20.4.2012 [cit. 20.4.2012] Dostupné z WWW: <http://www.zavedenieura.cz/cps/rde/xchg/euro/xsl/spotrebitele_1223.html>
- [32] PLCHOVÁ, Božena; ABRHÁM Josef; HELÍSEK, Mojmír. *Česká republika a EU. Ekonomika – Měna – Hospodářská politika*. Praha: KRIGL, 2010, 208 s., ISBN 978-80-86912-39-4
- [33] Počáteční výměna platidel (r. 2002). *Evropská centrální banka*. [online] © Frankfurt nad Mohanem: Evropská centrální banka, 2012, [cit. 10.4.2012] Dostupné z WWW: <<http://www.ecb.int/euro/changeover/2002/html/index.cs.html>>
- [34] Pracovní skupina pro finanční sektor. *Zavedení eura v České republice*. [online] Praha: Ministerstvo financí České republiky, 2012, Aktualizace 8.4.2012, [cit. 8.4.2012] Dostupné z WWW: <http://www.zavedenieura.cz/cps/rde/xchg/euro/xsl/narod_koord_skup_financ_sektor.html>
- [35] Pracovní skupina pro informatiku a statistiku. *Zavedení eura v České republice*. [online] Praha: Ministerstvo financí České republiky, 2012, Aktualizace 8.4.2012, [cit. 8.4.2012] Dostupné z WWW: <http://www.zavedenieura.cz/cps/rde/xchg/euro/xsl/narod_koord_skup_informatika.html>
- [36] Pracovní skupina pro komunikaci. *Zavedení eura v České republice*. [online] Praha: Ministerstvo financí České republiky, 2012, Aktualizace 8.4.2012, [cit. 8.4.2012] Dostupné z WWW: <http://www.zavedenieura.cz/cps/rde/xchg/euro/xsl/narod_koord_skup_komunikace.html>

- [37] Pracovní skupina pro legislativu. *Zavedení eura v České republice*. [online] Praha: Ministerstvo financí České republiky, 2012, Aktualizace 8.4.2012, [cit. 8.4.2012] Dostupné z WWW: <http://www.zavedenieura.cz/cps/rde/xchg/euro/xsl/narod_koord_skup_legislativa.html>
- [38] Pracovní skupina pro nefinanční sektor a ochranu spotřebitele. *Zavedení eura v České republice*. [online] Praha: Ministerstvo financí České republiky, 2012, Aktualizace 8.4.2012, [cit. 8.4.2012] Dostupné z WWW: <http://www.zavedenieura.cz/cps/rde/xchg/euro/xsl/narod_koord_skup_nefinac_sektor.html>
- [39] Pracovní skupina pro veřejné finance a veřejnou správu. *Zavedení eura v České republice*. [online] Praha: Ministerstvo financí České republiky, 2012, Aktualizace 8.4.2012, [cit. 8.4.2012] Dostupné z WWW: <http://www.zavedenieura.cz/cps/rde/xchg/euro/xsl/narod_koord_skup_finance_sprava.html>
- [40] *Prezident vetoval zákon o České národní bance*. [online] © Václav Klaus, 2010, [cit. 30.3.2012] Dostupné z WWW: <<http://www.klaus.cz/clanky/2617>>
- [41] Protokol (č. 13) o kritériích konvergence [online] In: Úřední věstník Evropské unie, Vydáno 30.3.2010, ISSN 1725-5163 [cit. 17.2.2012] Dostupné z WWW: <<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2010:083:FULL:CS:PDF>>
- [42] Přínosy a náklady eura pro podnikatele. *Zavedení eura v České republice*. [online] Praha: Ministerstvo financí České republiky, 2012, Aktualizace 16.4.2012, [cit. 16.4.2012] Dostupné z WWW: <http://www.zavedenieura.cz/cps/rde/xchg/euro/xsl/podnikatele_1133.html>
- [43] Přínosy a náklady eura pro spotřebitele. *Zavedení eura v České republice*. [online] Praha: Ministerstvo financí České republiky, 2012, Aktualizace 16.4.2012 [cit. 16.4.2012] Dostupné z WWW: <http://www.zavedenieura.cz/cps/rde/xchg/euro/xsl/spotrebitele_1227.html>
- [44] *Příprava právního prostředí na zavedení eura v České republice*. [online] Praha: Národní koordinační skupina pro zavedení eura v České republice, 2009, [cit.

- 27.3.2012] Dostupné z WWW: <http://www.zavedenieura.cz/cps/rde/xbcr/euro/Priprava_pravniho_prostredi_na_zavedeni_eura_pdf.pdf>
- [45] Rada guvernérů. *Evropská centrální banka*. [online] © Frankfurt nad Mohanem: Evropská centrální banka, 2012, [cit. 19.4.2012] Dostupné z WWW: <<http://www.ecb.int/ecb/orga/decisions/govc/html/index.cs.html>>
- [46] *Volba scénáře zavedení eura v České republice*. [online] Praha: Národní koordinační skupina pro zavedení eura v ČR, červen 2006, [cit. 18.3.2012] Dostupné z WWW: <http://www.zavedenieura.cz/cps/rde/xbcr/euro/Scenar_zavedeni_eura_CR.pdf>
- [47a] Výkladový slovníček. *Zavedení eura v České republice*. [online] Praha: Ministerstvo financí České republiky, 2012, Aktualizace 9.2.2012, [cit. 9.2.2012] Dostupné z WWW: <http://www.zavedenieura.cz/cps/rde/xchg/euro/xsl/vyklad_slovník.html?PG=E#Evropsk%C3%BD%20m%C4%9Bnov%C3%BD%20syst%C3%A9m>
- [47b] Výkladový slovníček. *Zavedení eura v České republice*. [online] Praha: Ministerstvo financí České republiky, 2012, Aktualizace 18.3.2012, [cit. 18.3.2012] Dostupné z WWW: <http://www.zavedenieura.cz/cps/rde/xchg/euro/xsl/vyklad_slovník.html?PG=N#N%C3%A1rodn%C3%AD%20pl%C3%A1n%20zaveden%C3%AD%20eura>
- [48] Výkonná rada. *Evropská centrální banka*. [online] © Frankfurt nad Mohanem: Evropská centrální banka, 2012, [cit. 19.4.2012] Dostupné z WWW: <<http://www.ecb.int/ecb/orga/decisions/eb/html/index.cs.html>>
- [49] ZAHRADNÍK, Petr. *Jaké aktivity činí ČR vstříc eurozóně*. [online] EU Office České spořitelny, červen 2010, [cit. 30.3.2012] Dostupné z WWW: <http://www.csas.cz/banka/content/inet/internet/cs/EUSpA_AktivitaCRvstrieEu rozone.pdf?archivePage=EUspec_archive&navid=nav00202_eu_spec_analyzy>
- [50] *Základní pravidla přepočtu, zaokrouhlování a zarovnávání peněžních částek při zavádění eura*. [online] Praha: Ministerstvo financí České republiky, říjen 2007, [cit. 14.4.2012] Dostupné z WWW: <http://www.zavedenieura.cz/cps/rde/xbcr/euro/metodika_zaokrouhlovani_pdf.pdf>

- [51] *Zpráva o plnění Národního plánu zavedení eura v České republice (2010)*.
[online] Praha: Národní koordinační skupina pro zavedení eura v České republice, březen 2010, [cit. 14.4.2012] Dostupné z WWW:
<http://www.zavedenieura.cz/cps/rde/xbcr/euro/Zprava_o_pokroku_2010.pdf>

Seznam příloh

Příloha A: E-mailová komunikace s ECB.....	71
--	----

Příloha A: E-mailová komunikace s ECB

Odesílatel: ECBGenInf@ecb.int

Datum: Úterý, 17 Duben, 2012 16:57 CEST

Komu: benovaa@students.zcu.cz

Předmět: RE: Entreaty

Dear Ms Benova,

Thank you for this clarification.

The assessment of convergence is based on the most recently available actual data. As the frequency of different types of economic data differs, the reference periods for the economic criteria are not precisely the same. More specifically, data for HICP inflation and harmonised long-term interest rates are available on a monthly basis, data for the general government balance and debt are annual and exchange rate data are available on a daily basis. For the 2010 Convergence Report, with the cut-off date for data being 23 April 2010 (see p. 2 of the report), the relevant reference periods were thus April 2009 to March 2010 for price stability and long-term interest rates, 2009 (i.e. the previous calendar year) for the general government balance and debt and 24 April 2008 to 23 April 2010 for exchange rates (i.e. for two years as laid down in the Treaty). As Convergence Reports are prepared every two years or at the request of a Member State, there is no assessment based on fiscal data for 2010 as there was no report in 2011 (the next report will be published in 2012).

More information on the application of the convergence criteria can be found in boxes 1 to 4 in Chapter 2 of the 2010 Convergence Report, including the relevant Treaty references on which the ECB approach is based."

We hope this information is helpful to you.

With best regards,

EUROPEAN CENTRAL BANK

Directorate Communications

Press and Information Division

Kaiserstraße 29
D-60311 Frankfurt am Main
Tel: +49 69 13 44 74 55
Fax: +49 69 13 44 74 04
E-mail: info@ecb.europa.eu

From: Andrea BENOVA (<mailto:benovaa@students.zcu.cz>)
Sent: Friday 13 April 2012 17:19
To: Press Office (Email)
Subject: RE: Entreaty

Dear Sir/ Madam,

Thank you very much for your response.

To be more specified, I have found some example:

In the Convergence Report of the May 2010, in the criterion on the government budgetary position there is the criterion referring to year 2009. Nevertheless, in the other criteria (the criterion on price stability, and the criterion on the convergence of interest rates) there is the interval from April 2009 to March 2010.

To be honest, I am a bit confused, why some criteria are specified for only one year, and on the other hand, why the other ones have a boundary. And I would be very grateful, if you would advise me, if the stated information (boundary) is applied to the year 2009 or for the year 2010. In case, that the previous criteria are for 2010, where would it be possible to find the criterion on the government budgetary position for 2010 (because in the report it is only for 2009).

Yours faithfully,
Andrea Beňová

Anotace

BEŇOVÁ, A. *Euro – naše příští měna*. Plzeň: Fakulta ekonomická, Západočeská univerzita v Plzni, 70 s., 2012

Klíčová slova: Česká republika, euro, eurozóna, přijetí eura

Bakalářská práce na téma Euro – naše příští měna se zabývá procesem přijetí eura v České republice. Hlavním cílem práce je zhodnotit náklady a přínosy, které vyplývají z členství v eurozóně. Pro lepší pochopení tématu je nejprve analyzován vývoj hospodářské a měnové integrace evropských zemí. Následuje popis jednotlivých konvergenčních kritérií a zhodnocení jejich plnění Českou republikou. Ve třetí kapitole je zmíněno institucionální zajištění přechodu na euro, harmonogram zaváděcího procesu a také způsob, jakým bude problematika eura komunikována s veřejností. Zvláštní část práce je věnována změnám, které se po zavedení jednotné měny dotknou české legislativy a České národní banky. V závěru práce jsou rozebírány náklady a přínosy členství v měnové unii, a následně je provedeno závěrečné srovnání jednotlivých argumentů.

Abstract

BEŇOVÁ, A. *The Euro – Our Next Currency*. Plzeň: Faculty of Economics, The University of West Bohemia in Plzeň, 70 pp, 2012

Key words: The Czech Republic, euro, Eurozone, acceptance of euro

The BA thesis Euro – Our Next Currency is dealt with the process of acceptance euro in the Czech Republic. The main goal of the thesis is to appraise the costs and benefits which arise from the membership in Eurozone. For better comprehension of the topic, first, the development of economic and currency integration of European countries is analysed. This analysis is followed by description of particular convergence criteria and evaluation of their fulfilment in the Czech Republic. The third chapter is addressed to the institutional arrangement for the euro changeover in the Czech Republic, schedule of the introductory process, and finally, it is dealt with the method of communicating about the issues of the euro process with the public. The specific part of the thesis is dedicated to changes, which will influence the Czech legislation and the Czech National Bank after the introducing the new currency. In the conclusion there are discussed the costs and benefits of membership in the monetary union, and finally, the comparison of the individual arguments is executed.